

Prognoza
oddziaływania na środowisko
projektu
„Miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego
dla osiedla Dajtki w Olsztynie”

Olsztyn, 13 listopada 2018 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	5
1.1. Główne cele dokumentu.....	5
1.2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu.....	5
1.3. Powiązania i zgodność ustaleń Projektu planu z innymi dokumentami	8
1.3.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	8
1.3.2. Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru objętego Projektem planu	10
1.3.3. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Olsztyn do roku 2020	11
1.3.4. Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Olsztyna	13
1.3.5. Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu benzo(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn	14
1.3.6. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyn	14
2. Wielkość i usytuowanie przedmiotowego obszaru. Opis aktualnego sposobu zagospodarowania	15
3. Istniejący stan środowiska ze szczególnym uwzględnieniem stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	16
4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	27
5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody. 27	
6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	36
7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji założeń Projektu planu	38
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.....	45
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych. Wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	46
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	47
11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	47
12. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	47
13. Materiały źródłowe	47
14. Spis rycin i tabel	49
15. Streszczenie Prognozy w języku niespecjalistycznym	50

WSTĘP

Podstawa formalna

Przedmiotowe opracowanie stanowi aktualizację prognozy oddziaływania na środowisko projektu „**Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla osiedla Dajtki w Olsztynie**” (dalej w tekście: **Projekt planu**) sporządzonej w kwietniu 2018 r. Aktualizację opracowano dla **Projektu planu** w wersji przedłożonej do oceny 30 października 2018 r.

Podstawa prawna

Podstawę niniejszego opracowania stanowi Uchwała Nr XXIII/335/16 Rady Miasta Olsztyna z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „**Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla osiedla Dajtki w Olsztynie**” zmieniona Uchwałą Nr XXVIII/410/2016 Rady Miasta Olsztyna z dnia 28 września 2016 r. w sprawie zmiany uchwały o przystąpieniu do sporządzenia „**Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla osiedla Dajtki w Olsztynie**”. W myśl art. 17 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹ prezydent miasta, po podjęciu przez radę gminy uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego, sporządza jego projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem wymaganym w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której jest mowa w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej w tekście: **ustawa OOŚ**). W art. 46 pkt 1 **ustawa OOŚ** wskazuje, że obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczy również projektów planów zagospodarowania przestrzennego.

Zawartość prognozy

Prognoza jest zgodna z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 **ustawy OOŚ**. Do chwili zakończenia prac nad niniejszym dokumentem nie określono w drodze aktu wykonawczego dodatkowych wymagań, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, o czym jest mowa w art. 52 ust. 3 **ustawy OOŚ**.

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1. Główne cele dokumentu

Dokument podlegający ocenie w ramach przedmiotowej procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko to projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Plan miejscowy ma na celu ustalenie przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.

1.2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Zaktualizowany **Projekt planu** przedłożony do oceny zawiera:

- w rozdziale 1 - przepisy porządkowe, w tym określenie wielkości i granic obszaru objętego planem, elementów składających się na dokument publikowany docelowo w dzienniku urzędowym oraz wyjaśnienie ważniejszych pojęć użytych w planie,
- w rozdziale 2 - ustalenia ogólne, dotyczące wszystkich terenów objętych ustaleniami planu, w tym ustalenia dotyczące ochrony środowiska, krajobrazu i zabytków,

¹ Źródła urzędowe dla cytowanych w tekście ustaw i rozporządzeń podano na końcu **Prognozy**.

- w rozdziale 3 - ustalenia szczegółowe dotyczące poszczególnych rodzajów terenów,
- w rozdziale 4 - ustalenia końcowe, w tym, m.in., wysokość stawki służącej do naliczania opłat z tytułu wzrostu wartości nieruchomości oraz termin wejścia uchwały w życie.

Projekt planu ustala następujące przeznaczenie terenów na wyznaczonym obszarze:

1) zabudowa mieszkaniowa i mieszkalno - usługowa:

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami

2) zabudowa usługowa:

U- tereny usług

UO – tereny usług oświaty

UKr – tereny kultu religijnego

UH – tereny usług handlu

UP – tereny usług publicznych

3) tereny zieleni i wód:

ZP – zieleń urządzone

ZI – zieleń izolacyjna

ZL – lasy

ZN – zieleń naturalna krajobrazowa

WS - tereny wód powierzchniowych

5) tereny komunikacji:

KDZ – tereny dróg zbiorczych

KDL – tereny dróg lokalnych

KDD – tereny dróg dojazdowych

KDPj – tereny ciągów pieszo-jezdných

KDPP – tereny ciągów pieszych

KK – tereny komunikacji kolejowej.

Jako kluczowe dla przedmiotu niniejszej oceny przytoczono poniżej zapisy **Projektu planu** dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu (§ 6 **Projektu planu**), ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury (§ 7 **Projektu planu**), granice obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych (§ 10 **Projektu planu**) oraz zasady obsługi w zakresie infrastruktury (§ 12 **Projektu planu**). W cytowanym § 12 nie powielano ustaleń z § 6.

§ 6. Ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- obszar objęty planem wchodzi w skład Aglomeracji Olsztyn (...), w której wprowadzono zasadę odprowadzenia ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków "Łyna",
- nakazuje się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z utwardzonych szczelnych powierzchni ulic i parkingów do sieci kanalizacji deszczowej (...),
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z pozostałych, nie zanieczyszczonych powierzchni, należy realizować miejscowo (...),
- drzewa w obrębie planu przeznaczone są w maksymalnym stopniu do zachowania; dopuszcza się uzupełnianie drzewostanu; przesadzanie lub wycinkę pojedynczych drzew dopuszcza się wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, na podstawie przepisów odrębnych; nakazuje się zagospodarowanie terenu wokół drzew w sposób umożliwiający naturalną vegetację,
- parkingi terenowe należy projektować stosując zasadę „drzewo co trzy stanowiska”,
- w granicach opracowania występują skarpy o stromych zboczach; w zagospodarowaniu terenu należy przewidzieć ich ochronę (...); zieleń rosnąca na skarpach podlega ochronie jako element stabilizacyjny, jej usunięcie wymaga zabezpieczenia skarp przed osuwaniem się mas ziemnych,
- zakazuje się lokalizacji funkcji usługowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenia któregoś z parametrów dopuszczalnego poziomu szkodliwych lub uciążliwych oddziaływań na środowisko w rozumieniu przepisów ochrony środowiska, a ponadto w żaden oczywisty sposób nie pogarsza warunków użytkowania terenów sąsiadujących, np. przez emisję nieprzyjemnych zapachów, dymów ognisk, gromadzenie nieestetycznych odpadów w widocznym miejscu, zakłócenie ciszy nocnej,

- wyklucza się lokalizowanie zakładów stwarzających zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
- ustala się dopuszczalny poziom hałasu dla chronionych terenów odpowiednio do obowiązujących rozporządzeń wykonawczych do ustawy Prawo ochrony środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu; dot. to terenów MN, MN/U oraz ZP (jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych),
- zakazuje się prowadzenia działalności związanej z przetwarzaniem odpadów, w tym składowisk odpadów; procesy odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne mogą odbywać się jedynie na zasadach określonych w przepisach o odpadach,
- zaopatrzenie w ciepło należy zapewnić indywidualnie w oparciu o niskoemisyjne systemy grzewcze,
- powierzchnia biologicznie czynna – wg ustaleń zawartych w kartach terenu.

§ 7. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dób kultury współczesnej:

- w granicach planu znajdują się zabytki wpisane do rejestru zabytków, pod ochroną konserwatorską (szczegóły zob. *Projekt planu*),
- w granicach planu znajdują się budynki oraz historyczne układy ruralistyczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków (GEZ),
- ustala się ogólne zasady ochrony elementów historycznej struktury architektoniczno-przestrzennej w obszarze ochrony konserwatorskiej oraz budynków ujętych w GEZ,
- obowiązuje strefa ochrony konserwatorskiej (wg rysunku planu), w granicach której ochronie podlega historyczny układ ruralistyczny (...); ustala się ochronę ekspozycji zabytków; w przypadku nowej zabudowy obowiązuje zasada dostosowania do sąsiednich obiektów historycznych (...),
- na terenie 263ZL orientacyjnie wskazano lokalizację dwóch stanowisk archeologicznych wymienionych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków,
- w granicach planu nie występują dobra kultury współczesnej wymagające ochrony.

§ 10. Granice i sposoby zagospodarowanie terenów i obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych:

- na obszarze planu nie występują tereny o znacznych spadkach zagrożone osuwaniem mas ziemnych;
- teren objęty opracowaniem położony jest w obrębie zasięgu udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 205 Subzbiornik Warmia oraz zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 213 Zbiornik międzymorenowy Olsztyn - obowiązują przepisy odrębne.

§ 12. Zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji:

- powiązanie terenu opracowania z zewnętrznym układem komunikacyjnym odbywa się ul. Sielską (285KDZ) - poprzez istniejący układ dróg,
- w planie ustala się realizację ścieżek rowerowych na terenach wyznaczonych ulic, placów, terenów zieleni oraz ciągów pieszych skoordynowanych z systemem dróg rowerowych, określonym w Programie budowy dróg rowerowych w Olsztynie lub jego aktualizacji,
- zaopatrzenie w wodę istniejącej i projektowanej zabudowy z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej (...),
- odprowadzenie ścieków bytowych (...) do miejskiej kanalizacji sanitarnej,
- odprowadzenie ścieków z usług gastronomicznych, stacji paliw, po podczyszczeniu przed odprowadzeniem do miejskiej kanalizacji sanitarnej (...),
- zaopatrzenie w gaz przewodowy z istniejącej sieci gazowej niskiego lub średniego ciśnienia poprzez jej rozbudowę.

Ponieważ jednym z głównych celów planu miejscowego jest ustalenie przeznaczenia terenów dla inwestycji celu publicznego, przytoczono również ustalenia projektowanego dokumentu w tym zakresie:

§ 16. W granicach planu wyznacza się granice rozmieszczenia inwestycji celu publicznego: o znaczeniu lokalnym - na całym obszarze objętym planem oraz o znaczeniu ponadlokalnym - na terenach 285KDZ i 284KK.

1.3. Powiązania i zgodność ustaleń Projektu planu z innymi dokumentami

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, dla którego dokumentem nadrzędnym i wiążącym w kwestii ustaleń jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Projekt planu miejscowego powinien również uwzględniać ustalenia analizy ekofizjograficznej, która charakteryzuje stan i funkcjonowanie poszczególnych elementów środowiska oraz określa przydatność terenu i wskazuje ograniczenia wynikające z istniejących uwarunkowań. Poniżej przeprowadzono analizę zgodności zapisów **Projektu planu** z ww. dokumentami oraz innymi właściwymi dla analizowanego planu dokumentami strategicznymi. Uwzględnione w poniższej analizie dokumenty dotyczą bezpośrednio problemów środowiskowych Olsztyna. Należy przyjąć założenie, że każdy z tych dokumentów jest zgodny z wymogami i ustaleniami właściwych dokumentów nadrzędnych. Powyższe założenie powoduje, że na przykład nie analizowano zgodności projektowanego dokumentu z założeniami **Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku**, ponieważ zgodność ta wykazana została w **Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyna**, który uwzględniono poniżej.

1.3.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Olsztyna (dalej w tekście: **Studium**) zostało przyjęte przez Radę Miasta Olsztyna Uchwałą Nr LXII/724/10 z dnia 26 maja 2010 r. Zmiana **Studium**, przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/660/13 Rady Miasta Olsztyna z dnia 15 maja 2013 r., wprowadziła modyfikacje polegające na uzupełnieniu i weryfikacji ustaleń **Studium** dla Strefy Usługowo-Gospodarczej G3, co nie dotyczy przedmiotu **Proгноzy**.

Zgodnie ze **Studium, Część: Kierunki zagospodarowania**, analizowany obszar położony jest w strefie mieszkaniowej M5 - Dajtki. Jest to strefa mieszkalnictwa z dominacją zabudowy jednorodzinnej oraz usług ogólnomiejskich średniej i niskiej intensywności. Obecne są również tereny zieleni nieurządzonej krajobrazowej, urządzonej oraz lasów ochronnych.

Zgodnie ze **Studium** koncentracja usług komercyjnych powinna następować na terenach między tzw. starą i nową ulicą Sielską, a usług ogólnomiejskich - w sąsiedztwie ul. Sielskiej i w centrum osiedla. W **Studium** znajdują się zapisy dotyczące obowiązku ochrony obiektów i stref objętych ochroną konserwatorską. Zaleca się również zachowanie i ochronę istniejących terenów zieleni urządzonej, parkowej i izolacyjnej oraz ich łączenie systemem ciągów spacerowych i ścieżek rowerowych, jak również zachowanie i ochronę terenów zieleni krajobrazowej i lasów ochronnych w dolinie Torfowiska Dajtki oraz kształtowanie ich powiązań z elementami tworzącymi Miejski System Środowiska Naturalnego. W **Studium** zamieszczono następującą informację dotyczącą Torfowiska Dajtki²:

² **Studium**, str. 131.

- „Torfowisko Dajtki” to dolina o długości ponad 2,5 km i szerokości około 0,3 km stanowi naturalny system przyrodniczy będący częścią korytarza ekologicznego łączącego istniejące w południowej i zachodniej części obszary lasów ochronnych Nadleśnictwa Kudypy oraz tereny zieleni nieurządzonej - krajobrazowej jeziora Kortowskiego. Teren doliny posiada endemiczny charakter przyrodniczy i jest miejscem zamieszkania i lęgów 37 gatunków ptaków oraz (prawdopodobnie) żółwia błotnego.
- Teren „Torfowiska Dajtki” należy objąć ochroną.
- Dla utrzymania i ochrony istniejących zasobów naturalnych doliny „Torfowisko Dajtki” należy:
 - W zagospodarowaniu utrzymać wartościowe kompleksy zieleni naturalnej, kompleksy leśne,
 - Utrzymać poziom wód gruntowych na poziomie najkorzystniejszym dla środowiska naturalnego doliny, szczególnie dla występujących w tym ekosystemie roślin i zamieszkujących go ptaków i zwierząt,
 - Zapewnić łączność Miejskiego Systemu Środowiska Naturalnego poprzez korytarze ekologiczne łączące „Torfowisko Dajtki” i otaczające je lasy ochronne z lasami ochronnymi strefy O3 Otoczenia Jeziora Kortowskiego oraz obszarami lasów ochronnych strefy O2 Otoczenia Jeziora Krzywego,

W odniesieniu do zmian w zagospodarowaniu terenów w **Studium** zawarto m.in. propozycję wielkości wskaźników minimalnej powierzchni biologicznie czynnej:

- dla terenów usługowych - min. 20%,
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej - min. 35%.

Analiza zapisów **Projektu planu** wskazuje, że powierzchnia biologicznie czynna na większości terenów zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej - MN) została określona na poziomie wyższym niż wskazany w **Studium** tj. min. 40-50%. W czasie sporządzania **Prognozy** w **Projekcie planu** dla terenów MN25 i MN27 ustalono ten wskaźnik na poziomie min. 30% (a więc nieco niższy niż proponowany). Na większości terenów usługowych wskaźniki minimalnej powierzchni biologicznie przyjęto jak w **Studium**. Wyjątek stanowiły tereny 199U i 200U, dla których ustalono wskaźnik min. 10%.

Na podstawie analizy zgodności obu dokumentów w zakresie przyjętym dla potrzeb **Prognozy** należy stwierdzić, że są one zgodne. Rozbieżności dotyczące minimalnych wymaganych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej wynikają z faktu, że **Studium** jest dokumentem, w którym proponuje się pewne uśrednione wartości wskaźników, podlegające uszczegółowieniu w planie miejscowym. Nie zmienia to faktu, że bardzo niskie wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej (np. 10%) stwarzają warunki do znacznej redukcji powierzchni infiltracyjnych³, co jest zabiegiem niekorzystnym w miastach, gdzie narasta problem skutecznego odprowadzania wód opadowych, szczególnie z deszczów nawalnych.

³ Jest to jedna z wielu funkcji terenów biologicznie czynnych.

1.3.2. Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru objętego Projektem planu

Opracowanie ekofizjograficzne (dalej w tekście: **Ekofizjografia**) na potrzeby **Projektu planu** zostało sporządzone w 2017 roku^[1]. Zgodnie z załącznikiem graficznym do analizowanej wersji **Projektu planu**, dla terenów położonych w jego części północnej, centralnej i północno-wschodniej projektuje się funkcje mieszkaniowe i usługowe. Jest to konsekwencja obserwowanego sposobu zagospodarowania i użytkowania tej części osiedla. W **Ekofizjografii** te same tereny zostały zwaloryzowane w kontekście zagospodarowania zielenią w następujący sposób:

- zbiorowiska roślinności ruderalnej towarzyszące istniejącej zabudowie - tereny MN i MN/U,
- tereny niwelowane z ubogą roślinnością, głównie ruderalną, miejscami pozbawione roślinności - tereny 186U, 189U, 190U, 192U.

Na ww. terenach zagospodarowanych (zabudowanych) w **Ekofizjografii** wyznaczono niewielkie obszary terenów proponowanych do zagospodarowania jako przestrzeń publiczna, w formie skwerów, zieleńców, terenów rekreacyjno-sportowych itp. Zieleń na tych terenach oceniona została jako wtórna, o przeciętnych walorach przyrodniczych. Również w **Projekcie planu** zostały one wydzielone jako tereny zieleni (ZP). Należy zauważyć, że na załączniku graficznym do **Projektu planu** tereny te mają często większy zasięg niż proponowany w **Ekofizjografii** (por. z zał. nr 9 w **Ekofizjografii**), co jest zabiegiem bardzo korzystnym w kontekście obserwowanego w Olsztynie przeznaczenia terenów wolnych od zabudowy pod nową zabudowę, szczególnie mieszkaniową.

Tereny otaczające lokalny ciek, oznaczone w **Ekofizjografii** jako obszar torfowiska, zostały wydzielone jako ZN - zielen naturalna krajobrazowa. Jest to wydzielenie zgodne z zaleceniami zawartymi w **Ekofizjografii**, chociaż zasięg terenu wykazany jako torfowisko w pasie między zabudową mieszkalną a ciekami jest węższy niż na załączniku graficznym do **Ekofizjografii**. Na pozostałym obszarze między torfowiskiem a zabudową wydzielono tereny zieleni urządzonej - ZP, gdzie oprócz ustaleń ogólnych **Projektu planu** obowiązuje zakaz trwałego grodzenia części terenów i wyłączania ich z przestrzeni publicznej oraz zakaz zabudowy (poza obiektami małej architektury oraz ścieżkami pieszymi i rowerowymi). W uzupełnieniu należy odnotować, jako korzystne, wydzielenie na terenie planu w części północnej, gdzie zaznacza się oddziaływanie drogi krajowej, niewielkich obszarów zieleni izolacyjnej - ZI.

Zidentyfikowane w **Ekofizjografii** tereny leśne zyskały w projektowanym planie miejscowym ten sam status: ZL - lasy. Wyjątek stanowią oznaczone w **Ekofizjografii** (z 2017 r.) tereny opisane jako grunty leśne po obu stronach nowej ul. Sielskiej (wg stanu na dzień opracowania **Prognozy** - dz. nr 15/5 i 15/6). W okresie między sporządzeniem **Ekofizjografii** a przystąpieniem do opracowania **Prognozy** zostały pozbawione zadrzewień⁴. Jest to dowód na to, jak ważną rolę odgrywają ustalenia obowiązujących planów miejscowych w ochronie terenów zieleni, a zwłaszcza zadrzewień.

⁴ Por. z informacją zawartą w **Programie ochrony środowiska** (pkt 1.3.3. **Prognozy**), dot. malejącej powierzchni terenów zieleni w mieście. Ryc. 1 - zdjęcia z zasobów Geoportalu i GoogleEarthPro (użyte wył. w celach poglądowych).

Ryc. 1. Przykład zmiany sposobu zagospodarowania terenów zieleni przed przyjęciem uchwały ws. planu miejscowego.

Wyniki ustaleń ekofizjograficznych, oprócz zilustrowania na mapach w 9 załącznikach graficznych, zostały opatrzone dodatkowym komentarzem w formie zaleceń do projektowanego planu:

- 1) zachować dolinę wraz z przyległymi łakami jako tereny zieleni naturalnej, bez prawa zabudowy (z wyjątkiem małej architektury),
- 2) wprowadzić zakaz osuszania doliny,
- 3) wprowadzić nakaz odprowadzania wód opadowych i roztopowych z zanieczyszczonych powierzchni utwardzonych do sieci kanalizacji deszczowej a z pozostałych - nakaz zagospodarowania w granicach działki,
- 4) wprowadzić nakaz odprowadzenia ścieków sanitarnych do kanalizacji,
- 5) wprowadzić nakaz zaopatrzenia w wodę z sieci komunalnej, z wyjątkiem zapotrzebowania wody do celów technologicznych,
- 6) wprowadzić nakaz zaopatrzenia w ciepło z indywidualnych źródeł z wyłączeniem technologii wysokoemisyjnych,
- 7) wprowadzić nakaz prowadzenia gospodarki odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi,
- 8) w sąsiedztwie obiektów usługowych i użyteczności publicznej zabezpieczyć odpowiednią liczbę miejsc parkingowych.

Wyniki analizy porównawczej obu dokumentów pozwalają wnioskować o ich zgodności w zakresie sposobu zagospodarowania terenu objętego **Projektem planu**. W **Projekcie planu** tereny łakowe przy **torfowisku** nie zostały wydzielone jako tereny zieleni naturalnej krajobrazowej lecz w formie zieleni urządzonej, ale plan nie dopuszcza tu zabudowy (poza małymi obiektami, głównie rekreacyjnymi). W **Projekcie planu** nie uwzględniono zapisu dotyczącego możliwości organizacji indywidualnych ujęć wody w przypadku ich wykorzystywania do celów technologicznych, co w związku z nieograniczonym w tej części miasta dostępem do komunalnej sieci wodociągowej należy uznać za rozwiązanie korzystne.

1.3.3. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Olsztyn do roku 2020

Analizę ustaleń **Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Olsztyn do roku 2020** (dalej: **POŚ**) ograniczono do istotnych dla przedmiotu **Prognozy** elementów i problemów ochrony środowiska.

Ochrona wód

W **POŚ** wskazuje się jako zasadniczy czynnik presji na stan lokalnych wód sumaryczny ładunek substancji docierających do wód ze zlewni całkowitej, w tym dopływy ścieków komunalnych, przemysłowych, ładunki ze źródeł rozproszonych i obszarowych (rolniczych i terenów zurbanizowanych) oraz opadów. W **POŚ** wskazano, że w aktualizacji planów gospodarowania wodami dorzeczy do podstawowych czynników presji zaliczono gospodarkę komunalną, rolnictwo, turystykę

i rekreację oraz gospodarkę rybacką. W odniesieniu do wód podziemnych, jako ogniska zanieczyszczeń wskazano: składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji, nieszczelne szamba, zanieczyszczone wody powierzchniowe, zbiorniki paliw, rurociągi, szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu, obszary o zwartej zabudowie i duże fermy hodowlane. Powyższe, poparte analizą stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych oraz wynikami realizacji ustaleń poprzedniego **POŚ**, było podstawą do przyjęcia zaleceń w zakresie poprawy stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych, w tym następujących działań:

- retencjonowanie wód opadowych odprowadzanych z powierzchni szczelnych i utwardzonych oraz ograniczanie tworzenia nowych powierzchni uszczelnionych⁵,
- utrzymanie liczby i pojemności obiektów małej retencji wodnej,
- ochrona retencji naturalnej w zlewniach - terenów podmokłych, bagien i mokradeł,
- ograniczanie dopływu do wód zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych i obszarowych, w szczególności poprzez ochronę i odtwarzanie trwałej pokrywy roślinnej w strefie brzegowej wód, ograniczenie urbanizacji i przekształcenia stref brzegowych,
- wdrażanie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami dorzecza.

Ochrona bioróżnorodności i zasobów przyrodniczych

W **POŚ** zwraca się uwagę na malejącą powierzchnię terenów zielonych w granicach Olsztyna. Cytowane dane za okres 2010-2015 wskazują na spadek tej powierzchni z 6,9 do 3,6%⁶ (a więc blisko dwukrotny). W **POŚ** przedstawiono również dane dotyczące ubytku drzew na terenie miasta, wskazujące na brak właściwej kompensacji wycinek, powodowanych głównie działalnością inwestycyjną: w latach 2004-2015 ubyło ponad 27 tysięcy drzew a nasadzono ich nieco poniżej 14 tysięcy. Także ochrona bioróżnorodności w Olsztynie realizowana poprzez formy ochrony przyrody od lat nie ulega zmianie. Na terenie miasta chronione są dwa torfowiska w formie rezerwatów i realizowana jest ochrona koryta Łyny (wraz z niewielkim obszarem na północnych krańcach miasta) w ramach obszaru chronionego krajobrazu. Bieżące dane z realizacji założeń **POŚ** w zakresie ochrony przyrody wskazują na brak zwiększenia tej ochrony, czego przykładem jest porównanie wskaźników dla roku 2009 i 2014:

- powierzchnia rezerwatów - 14,8 ha w obu latach,
- obszary chronionego krajobrazu - 487 ha jw.,
- użytki ekologiczne - 0 ha,
- pomniki przyrody - 17 w 2009 roku i 16 w 2014 roku.

Uwagę zwraca brak sygnalizowanych od lat zmian dotyczących zwiększenia ochrony terenów cennych przyrodniczo (siedliskowo), co najmniej w formie użytków ekologicznych lub rezerwatów miejskich, co dyskutowane jest w odniesieniu do: Jeziora Sgnitek, sąsiedztwa jeziora Track, Żurawiej Doliny w sąsiedztwie jeziora Ukiel, Torfowiska Dajtki, Trzcinowiska Kortowskiego (które tymczasem podlega rosnącej presji urbanizacyjnej w części północnej), Doliny Wadąg i Doliny Skanda.

Wynikiem analizy stanu i potrzeb środowiska przyrodniczego są zadania przyjęte w **POŚ** służące zapewnieniu ochrony różnorodności biologicznej miasta oraz doskonaleniu zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych (przywołano wybrane, dotyczące analizowanego kontekstu):

- ochrona migrujących płazów, poprzez budowę przejść pod drogami lub instalację i obsługę płotków na trasach wędrówek⁷,
- ograniczanie nasadzeń obcymi, inwazyjnymi gatunkami drzew i krzewów na terenach zieleni urządzonej w sąsiedztwie lasów,
- odtwarzanie zieleni urządzonej - zapewnienie przewagi nasadzeń nad ubytkami,
- zachowanie i odtwarzanie (...) małych zbiorników wodnych.

Nie stwierdza się rozbieżności ustaleń dokumentu projektowanego oraz **POŚ** w odniesieniu do proponowanych sposobów ochrony ww. elementów środowiska. Plan miejscowy nie jest dokumentem, który ustanawia nowe formy ochrony przyrody.

⁵ Por. z wnioskiem dotyczącym niskich wskaźników powierzchni biologicznie czynnych na str. 9.

⁶ **Program ochrony środowiska dla M. Olsztyna**, str. 137.

⁷ Przyjmuje się, że ochrona płazów w ich naturalnych siedliskach przyjęta jest w **POŚ a priori**, a sygnalizowana jest potrzeba zwiększania ochrony w okresie migracji.

1.3.4. Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Olsztyna

Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Olsztyna opracowano w 2011 r., na podstawie sporządzonych w 2009 r. map akustycznych miasta, chociaż procedowany jest projekt nowego, zaktualizowanego dokumentu⁸. Ponieważ nie został uchwalony w chwili sporządzania **Prognozy**, analizie poddano zapisy dokumentu obowiązującego.

Zawarte w **Programie** działania zdeterminowane zostały zmieniającym się układem transportowym miasta oraz planowaną budową układu obwodnicowego. **Program** nie uwzględnia praktycznie problemów związanych z hałasem pochodzącym od źródeł innych niż komunikacyjne. Podstawowe kierunki redukcji hałasu komunikacyjnego oraz wytyczne, jakie według tego **Programu** należy uwzględnić na etapie wstępnych prac nad dokumentami odnoszącymi się do ochrony przed hałasem to:

- w ramach działań głównych:
 - remonty i modernizacje jezdni,
 - ograniczenie ruchu tranzytowego ciężkiego w mieście - po oddaniu do użytku południowej obwodnicy Olsztyna,
 - kontrola i ograniczanie prędkości ruchu pojazdów,
 - budowa pochłaniająco-rozpraszających ekranów akustycznych(...);
- w ramach działań wspomagających:
 - wykorzystywanie informacji z mapy akustycznej,
 - wykonywanie na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego analiz akustycznych i wprowadzanie do planów zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym,
 - stosowanie w planowaniu przestrzennym zasad strefowania (w odniesieniu do terenów niezagospodarowanych),
 - stosowanie zmian funkcji terenów na niechronione akustycznie w przypadku braku technicznych i organizacyjnych możliwości redukcji hałasu,
 - wprowadzanie elementów uspokojenia ruchu w centrum oraz na terenie osiedli mieszkaniowych,
 - w strefach o udokumentowanej uciążliwości hałasu powodowanej trasami komunikacyjnymi wprowadzanie, w stosunku do nowej zabudowy mieszkaniowej, wymogu stosowania elementów chroniących przed hałasem środowiskowym na elewacjach budynku (np. materiały budowlane o podwyższonej izolacyjności akustycznej, ekrany na elewacji budynku, rozpraszające elementy fasad).

W **Programie** podkreśla się, że stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania tzn. wprowadzania określonego typu zabudowy i zagospodarowania terenu w zależności od występującego lub potencjalnego poziomu hałasu może zawczasu ograniczyć uciążliwość związaną z ponadnormatywnym hałasem. Właściwe strefowanie akustyczne polega na tym, aby w odpowiednim układzie przestrzennym sąsiadowały ze sobą obszary o konkretnych funkcjach. Podstawowe założenia strefowania to:

- oddalanie zabudowy wymagającej ochrony akustycznej od źródeł hałasu oraz zmienność parametrów tej zabudowy (intensywności, wysokości itp.),
- ekranowanie źródeł hałasu zabudową nie wymagającą ochrony akustycznej,
- wprowadzanie zwartej zieleni izolacyjnej i kształtowanie rzeźby terenu,
- wprowadzanie ekranów akustycznych w pasach drogowych (w ostateczności).

Problematyka hałasu kolejowego w kontekście ograniczania hałasu ponadnormatywnego jest w **Programie** przedstawiona w sposób wskazujący na konieczność podejmowania działań przez użytkowników/zarządzających liniami kolejowymi. Sygnalizowane w **Programie** działania redukujące hałas kolejowy to:

- budowa ekranów akustycznych,
- zmniejszenie prędkości przejazdu pociągów,
- stosowanie „cichszych” hamulców (szczegóły techniczne w **Programie**),
- szlifowanie szyn,

⁸ https://konsultacje.olsztyn.eu/upload/files/POSPH-Olsztyn-2018_3%282%29.pdf

- wymiana taboru,
- eliminacja połączeń łubkowych szyn.

Analizowany **Projekt planu** obejmuje swoim zakresem szereg terenów podlegających ochronie akustycznej (przewaga zabudowy mieszkaniowej). Na terenach tych zastosowanie będzie miał zapis ujęty w **Projekcie planu** dotyczący „dopuszczalnego poziomu hałasu na tych terenach, odpowiednio do obowiązujących rozporządzeń wykonawczych do ustawy Prawo ochrony środowiska”.

1.3.5. Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu benzo(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn

Program Ochrony Powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn opracowany został w związku z przekroczeniem poziomu docelowego jakości powietrza w zakresie benzo(a)pirenu w 2011 r. Głównym celem sporządzenia tego **Programu** jest konieczność przywrócenia naruszonych standardów jakości powietrza oraz poprawa warunków życia w mieście. Analizowany przez autorów **Programu** rozkład stężeń substancji problemowej mierzonych w ciągu roku wskazał na przeważający udział sektora komunalnego (ogrzewanie indywidualne) w emisji łącznej. Jako propozycję naprawczą wskazano wariant, w ramach którego założono redukcję 50% emisji powierzchniowej w Strefie Miasto Olsztyn. Efekt taki może być osiągnięty poprzez zmianę sposobu ogrzewania w lokalach opalanych paliwami stałymi (węglem i drewnem) o pow. łącznej 310 tys. m² na ogrzewanie bezemisyjne (tzn. podłączenie do sieci ciepłej, ogrzewanie elektryczne lub pompy ciepła) lub niskoemisyjne (np. zastosowanie pieców gazowych). Należy zauważyć, że powyższe stanowi jeden z analizowanych wariantów naprawy złej jakości powietrza w mieście, który nie rozwiązuje problemu na terenie całego miasta, chociaż - jak wskazują szacunki - doprowadza poziom problemowej substancji (również na terenie osiedla Dajtki) do niższego niż dopuszczalny. Znacznie lepsze, choć nie w pełni zgodne z oczekiwaniami, efekty wykazuje wdrożenie wariantu, w którym wymiana sposobu ogrzewania dotyczy aż 495 tys. m² powierzchni. Jednak, jak wskazują sami autorzy **Programu**, jest to wariant niemożliwy do zrealizowania ze względów ekonomicznych i technicznych. Podkreśla się więc znaczenie wdrożenia działań dodatkowych, jak włączanie do miejscowych planów zapisów dot. zakazu stosowania w nowych budynkach jednorodzinnych ogrzewania nieekologicznego, a w przypadku nowych budynków wielorodzinnych - nakaz ich podłączania do sieci ciepłej. W centrum miasta proponuje się również włączać zapisy dotyczące zakazu instalowania kominków. Podkreśla się wagę uregulowania w gminnym regulaminie utrzymania porządku i czystości kwestii zakazu spalania odpadów „bio”⁹ na terenie ogrodów działkowych i ogródków przydomowych. Ponieważ problem spalania odpadów zielonych w dzielnicach domów jednorodzinnych okresowo nasila się (szczególnie jesienią), obniżając dodatkowo jakość powietrza pogarszającą się wraz z rozpoczęciem sezonu grzewczego, odwołanie się w planie do **Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztyn** byłoby korzystnym i istotnym zaleceniem służącym ograniczeniu szkodliwej emisji niskiej, ale w aktualnym **Regulaminie** zakaz taki nie jest uwzględniony¹⁰. Niestety, dla wielu mieszkańców zawarte w **Regulaminie** zalecenie dotyczące selektywnej zbiórki odpadów „zielonych” nie jest równoznaczne z zakazem ich spalania.

1.3.6. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyn

Celem tego dokumentu jest przedstawienie koncepcji działań służących poprawie jakości powietrza na terenie Olsztyna, w tym ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i ograniczenia niskiej emisji poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcję zużycia energii finalnej i poprawę efektywności energetycznej. Proponowane działania koncentrują się na:

- rozwoju nowych rozwiązań energetycznych, w tym OZE (Odnawialnych Źródeł Energii),
- transporcie - poprzez upłynnienie ruchu, rozwój komunikacji publicznej,
- budownictwie (termomodernizacje),
- wsparciu i edukacji mieszkańców w zakresie efektywnego wykorzystania energii.

⁹ Od autorki: odpady „BIO” zgodnie z miejscowym regulaminem utrzymania czystości i porządku to m.in. odpady kuchenne i spożywcze. W tym miejscu **Programu** powinien być zastosowany termin odpady zielone.

¹⁰ **Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztyn** przyjęty 28 czerwca 2017 r.

W **Planie** znajduje się bezpośrednie odniesienie do osiedla Dajtki, jako obszaru na terenie Olsztyna, w którym stwierdzono przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu (dalej: B(a)P). Jako przyczyny tego stanu rzeczy wskazuje się połączenie niskiej emisji, tj. ze źródeł nie podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej lub nie korzystających z kotłowni zmodernizowanych, z emisją z dróg o wysokim natężeniu ruchu. W **Planie** zwraca się również uwagę, że przyczyną podwyższonych poziomów B(a)P jest niepełne spalanie paliw stałych, przede wszystkim węgla kamiennego i drewna. Największą emisję w tym zakresie powodują paleniska domowe, w tym piece kaflowe i kominki. Spalanie węgla i drewna (biopaliwa) jest znacznie bardziej efektywne i mniej emisyjne w paleniskach przemysłowych, w kontrolowanych warunkach pełnego spalania. W przypadku emisji B(a)P wykorzystywanie drewna jako paliwa w ogrzewaniu indywidualnym wiąże się z dużo wyższą emisją zanieczyszczeń niż w przypadku węgla kamiennego. Jako jedno z działań zmierzających do osiągnięcia celów **Planu gospodarki niskoemisyjnej** wskazano realizację zaleceń **Programu ochrony powietrza**, opisanego w poprzednim akapicie. W **Planie** postuluje się wymianę systemów ogrzewania opartego na paliwie stałym na ich podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe lub OZE.

Reasumując, dokumenty omówione w pkt 1.3.5 i 1.3.6 zalecają wyłączanie jako paliw stosowanych w indywidualnych systemach grzewczych węgla kamiennego i drewna. W zaktualizowanym **Projekcie planu** znajduje się zapis o „zaopatrzeniu w ciepło zapewnianym indywidualnie w oparciu niskoemisyjne systemy grzewcze”. Zapis ten należy ocenić jako bardzo dobry punkt wyjścia do poprawy jakości powietrza na osiedlu mieszkaniowym Dajtki.

2. Wielkość i usytuowanie przedmiotowego obszaru. Opis aktualnego sposobu zagospodarowania

Tereny w granicach wskazanych na załączniku graficznym do **Projektu planu** zajmują obszar o łącznej powierzchni ok. 296 ha, położone w zachodniej i południowo-zachodniej części Olsztyna, na osiedlu mieszkaniowym Dajtki. Jest to obszar ograniczony od północy drogą krajową nr 16 w ul. Sielskiej, od północnego-wschodu, wschodu i południowego-wschodu – linią kolejową, a od południowego-zachodu – granicą miasta przebiegającą na terenach leśnych w sąsiedztwie gmin Gietrzwałd i Stawiguda. W granicach planu znajduje się również niewielki teren po północnej stronie ul. Sielskiej. W części południowej i południowo-zachodniej terenu w granicach projektowanego planu rozciąga się dolina ciekłu o nazwie Kanał Dajtki (lub Struga Dajtki) o szerokości ok. 300 m, uchodzącego do pobliskiego Jeziora Kortowskiego. W otoczeniu osiedla Dajtki dominują tereny leśne, za wyjątkiem otwartego terenu lokalnego aeroklubu na północ od ul. Sielskiej oraz terenów przyległych do Jeziora Kortowskiego po stronie wschodniej.

Wyłączone z planu zostały natomiast tereny w sąsiedztwie ulic Słonecznikowej, Oliwkowej, Sojowej, Rolnej i Gryczanej, objęte uchwalonymi już miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

- w rejonie ulicy Sielskiej (obr. 47, dz. 48/1, 48/3 i części dz. 48/4) - uchwała Nr XXXVIII/493/04,
- dla terenu położonego między ulicami Sielską i Rolną na osiedlu Dajtki w Olsztynie - uchwała Nr XLIV/580/05,
- dla terenu położonego na osiedlu Dajtki, w rejonie skrzyżowania ulic Rolnej i Kłosowej - uchwała Nr LVII/655/10,

oraz niewielki teren w centrum osiedla, objęty planem:

- dla terenu przy ulicy Siewnej - Dajtki w Olsztynie - uchwała Nr XXXVII/658/13.

Część terenów położonych między tzw. starą i nową ulicą Sielską (w części zachodniej), objęta uchwałą Nr LII/599/09 w sprawie zmiany MPZP otoczenia jez. Ukiel w Olsztynie - rejon Dajtki, została objęta przedmiotowym **Projektem planu**¹¹.

¹¹ Wszystkie informacje nt. obowiązujących planów miejscowych za: msipmo.olsztyn.eu/imap.

Zgodnie z informacją przytoczoną w **Ekofizjografii** początki Dajtek datują się na połowę XIV w. Od 1966 r. wieś Dajtki stanowi osiedle Olsztyna. Jest to część miasta z dominacją zabudowy niskiej jednorodzinnej (domy wolnostojące i tzw. bliźniaki, sporadycznie zabudowa szeregową). W centralnej części osiedla znajduje się zabudowa usługowa i użyteczności publicznej, w tym szkoła, przedszkole, biblioteka, kościół, poczta, przychodnia zdrowia, apteka, sklepy, gastronomia. W północno-wschodniej części osiedla znajduje się kompleks zabudowy usługowej ze stacją paliw, stacją obsługi i salonem sprzedaży samochodów oraz giełdą samochodową. Między starym i nowym śladem ul. Sielskiej również znajdują się zakłady usługowe. Teren osiedla jest intensywnie zabudowany, co ilustruje ryc. 2 (str. 18 **Prognozy**). Tereny niezabudowane, o stosunkowo niewielkich powierzchniach w skali osiedla, są przekształcone przez człowieka, zagospodarowane pod place zabaw lub boiska, bądź nieużytkowane, z nielicznymi drzewami i krzewami, często zaśmiecone.

3. Istniejący stan środowiska ze szczególnym uwzględnieniem stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Poniżej przedstawiono charakterystykę istotnych dla przedmiotu **Prognozy** elementów środowiska. Większość informacji pozyskano z **Ekofizjografii**, ponieważ autorka tego opracowania bardzo obszernie i szczegółowo scharakteryzowała obszar w granicach **Projektu planu**. W przypadku uwzględnienia informacji wykraczających poza ustalenia **Ekofizjografii**, wskazano ich źródło. Niektóre dane zaktualizowano.

Lokalizacja w układzie geofizycznym. Rzeźba terenu

Analizowany obszar położony jest w zachodniej części mezoregionu Pojezierze Olsztyńskie, obejmującego zachodnią część makroregionu Pojezierze Mazurskie. Pojezierze Olsztyńskie rozciąga się po obu stronach górnego biegu rzeki Łyny i odpowiada zasięgowi płata lodowcowego ostatniego zlodowacenia, którego fazy zaniku zaznaczyły się w postaci łuków wałów morenowych o wysokości do 200 m n.p.m. Łyna, będąca osią symetrii moren na Pojezierzu Olsztyńskim bierze początek na wysokości 153 m n.p.m., aby w Olsztynie osiągnąć rzędną 98 m n.p.m.^[3]. Rzędne analizowanego obszaru nie mają charakteru naturalnego, ponieważ powierzchnia terenu została całkowicie przekształcona. Tereny zabudowy osiedlowej położone są na wysokości między 125 a 135 m n.p.m. Obniżenie terenu przy Kanale Dajtki osiąga poziom ok. 105 m n.p.m.

Gleby

W granicach obszaru opracowania dominują grunty zabudowane i zurbanizowane, tzn.: B - tereny mieszkaniowe; Ba - przemysłowe, Bi - inne zabudowane, Bp - zurbanizowane niezabudowane lub w trakcie zabudowy, Bz - rekreacyjno-wypoczynkowe. Na terenach zabudowanych naturalna pokrywa glebowa została przekształcona w sposób nieodwracalny. Wykształciły się tu gleby antropogeniczne. W obrębie Torfowiska Dajtki występują łąki trwałe V i VI klasy, pastwiska trwałe klas IV-VI oraz grunty orne klas IV-VI. Lasy klasyfikowane są jako grunty klas V i VI. Na torfowisku występują gleby torfowe torfowisk niskich, powstałe na skutek wolnego przepływu wód lub ich lokalnego stagnowania.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe na terenie opracowania tworzą Kanał (Struga) Dajtki i sieć rowów melioracyjnych - po stronie południowej oraz niewielkie oczko wodne - w części północnej analizowanego obszaru. Kanał Dajtki - ciek uregulowany - odprowadza do Jeziora Kortowskiego wody z urządzeń melioracyjnych w rejonie Kudyp i Gronit (gm. Gietrzwałd) oraz dopływów lokalnych. W granicach **Projektu planu** ciek ten ma długość ok. 2,8 km a poza planem, do ujścia do jeziora, ok. 1,2 km. Zlokalizowany w granicach planu zbiornik wodny, o pow. nieco poniżej 18 a, według informacji zawartych w **Ekofizjografii** został częściowo zasypany i zdewastowany wskutek prac inwestycyjnych. Wizyta w terenie przeprowadzona w listopadzie 2018 r. wykazała, że zbiornik wypełniony jest wodą a jego brzegi intensywnie porośnięte roślinnością. Widoczne są ślady zmian w strefie brzegowej.

Fot. 1. Lokalny zbiornik wodny (271WS) - widok od strony pld.-wsch.
(fot. własna aut. **Prognozy**; XI 2018).

W zagospodarowaniu brzegów zbiornika zaznacza się presja użytkowników nieruchomości przy brzegu południowym. Brzeg ten jest wykorzystywany praktycznie do krawędzi stromego brzegu. Na fotografiach poniżej widać: plac postojowy sięgający krawędzi przybrzeżnej skarpy oraz nasyp terenowy do linii brzegowej zbiornika.

Fot. 2. Użytkowanie południowego brzegu zbiornika (fot. własne).

Ryc. 2. Granice terenu objętego **Projektem planu** (załącznik graficzny do uchwały ws. przystąpienia do sporządzenia planu).

Analizowany obszar położony jest w 3 zlewniach. Większość terenu - część południowa i centralna - należy do zlewni Kanału Dajtki. Północno-wschodni narożnik odwadniany jest bezpośrednio do Jeziora Kortowskiego a większa część sąsiedztwa ul. Zbożowej oraz teren zabudowy usługowej przy ul. Sielskiej - w kierunku północnym tj. do jeziora Ukiel.

Cały teren położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP) - rzecznej - RW700018584389 o nazwie **Kortówka z jeziorem Ukiel i Kortowskie**. W planach gospodarowania wodami jeziora stanowią wyodrębnione jednolite części wód, co oznacza, że przedmiotowy obszar powiązany jest również z JCWP jeziorowymi: LW30402 o nazwie **Ukiel** i LW30404 o nazwie **Kortowskie**.

RZKA KORTÓWKA

Kortówka to lewostronny dopływ Łyny. Zlewnia Kortówki ma ok. 38 km² powierzchni i obejmuje m.in. wieś Łupstych oraz osiedla: Dajtki, Grunwaldzkie, Gutkowo i Kortowo i część Likus. W zlewni rzeki znajdują się także jeziora Sukiel, Ukiel, Sgnitek, Starodworskie, Czarne i Kortowskie. Kortówka na długości ok. 1,6 km płynie przez łąki i bagna, następnie w pobliżu ogródków działkowych i domów jednorodzinnych, po czym wpływa po stronie północnej do Jeziora Kortowskiego. Ciek na tym odcinku w latach 80-tych XX w. zanieczyszczany był ściekami z kanalizacyjnego przelewu awaryjnego. Sytuacja uległa poprawie pod koniec lat 80-tych, kiedy wybudowano nowy kolektor ściekowy. Kortówka jest głównym dopływem Jeziora Kortowskiego i jedynym jego odpływem, za którym ma długość 1,8 km. Za jeziorem rzeka przepływa przez teren miasteczka akademickiego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UW-M) w Olsztynie, a za przepustem pod al. Warszawską, do ujścia do Łyny, płynie przez podmokłe łąki i nieużytki. Przepływ średni w Kortówce wynosi 0,27 m³/s.

JCWP **Kortówka z jeziorem Ukiel i Kortowskie** zaklasyfikowana została w aktualizacji **Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Pregoly** (dalej: **aPGW**) jako:

- Silnie Zmieniona Część Wód (SZCW),
- w stanie złym,
- niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

W związku z powyższym, ustalono dla tej części wód następujące cele środowiskowe:

- dobry potencjał ekologiczny
- dobry stan ekologiczny

oraz następujące działania w celu ich osiągnięcia:

- opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.

JEZIORO UKIEL (KRZYWE)

Jest to akwen położony w zachodniej i północno-zachodniej części Olsztyna, największy (ok. 412 ha powierzchni) i najgłębszy (43 m) w zlewni Kortówka – Łyna. Linia brzegowa jeziora jest bardzo silnie rozwinięta, z licznymi zatokami i półwyspami; jej długość wynosi 22,6 km. Naturalne dopływy jeziora to niewielkie strugi. Odpływem jest Kortówka, która wypływa ze wschodniej części wschodniego basenu, zwanego Plosem Olsztyńskim i prowadzi wody do Jeziora Kortowskiego.

Jezioro Ukiel składa się z czterech wyraźnie wyodrębnionych części, tzw. plos, połączonych przesmykami. Są to: Płoso Przejma - w części środkowej, Płoso Gutkowskie - w części północnej, Płoso Łupstyskie - po stronie zachodniej i Płoso Olsztyńskie - wschodnie. Płoso Olsztyńskie ma powierzchnię ok. 120 ha i głębokość maks. 20 m. Brzegi są lekko wyniesione, za wyjątkiem strony zachodniej, gdzie skarpy sięgają 20 m wysokości. Nad jego brzegiem wschodnim położona jest część osiedla mieszkaniowego Likusy a przy brzegu południowo-zachodnim znajduje się część osiedla Dajtki. Nad brzegami tej części jeziora liczna jest zabudowa sportowo-rekreacyjna i wypoczynkowa, która w ostatnich latach intensywnie się rozbudowuje. Rzeczywistą zlewnię jeziora Ukiel Lossow szacował w 2005 roku na mniej niż 1 675 ha (zlewnia topograficzna), ze względu na uzbrojenie miasta w kanalizację deszczową i odprowadzenie części wód deszczowych poza jezioro, do Łyny. Retencja w zlewni oceniana jest pozytywnie, ze względu na duży udział lasów (ok. 60%), silnie rozwiniętą mikrorzeźbę i dużą objętość wody w jeziorze (43,6 mln m³)^[6].

Ustalenia zawarte w **aPGW** dla JCWP **Ukiel** są następujące:

- naturalna część wód,
- brak zagrożenia nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- brak oceny stanu wód.

W związku z powyższym ustalono dla tej części wód następujące cele środowiskowe:

- dobry stan ekologiczny,
- dobry stan chemiczny.

Jako działania niezbędne w celu osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP **Ukiel** wskazano w **aPGW**:

- działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej.

JEZIORO KORTOWSKIE

Położone jest w południowo-zachodniej części Olsztyna, w sąsiedztwie dzielnic¹² Kortowo, Słoneczny Stok i Dajtki, w zlewni Łyny. Wysokość lustra wody wynosi ok. 103,5 m n.p.m. W związku z rekultywacją jeziora poziom wody może być regulowany. Powierzchnia jeziora wynosi ok. 89 ha a długość linii brzegowej 4,8 km. W misie jeziora wyróżnia się dwa płaszczyzny: północne, gdzie jezioro osiąga głębokość maks. 15,7 i południowe o głębokości maks. 17,2 m. Brzegi po stronie południowo-zachodniej są strome i porośnięte lasem. Po stronie północnej jezioro sąsiaduje z ogrodami działkowymi a po stronie południowo-wschodniej z miasteczkiem akademickim UW-M w Olsztynie. Zlewnia całkowita jeziora wynosi prawie 3 800 ha a bezpośrednia 102 ha. W wyniku budowy kanalizacji deszczowej zlewnia bezpośrednia jeziora uległa zmniejszeniu. Oprócz dopływającej do jeziora rzeki Kortówki, dopływają do niego również: Potok Leśny (o dł. ok. 7 km i zlewni ok. 969 ha, odbierający spływy burzowe z Dajtek i ogrodów działkowych), przewód drenarski (Kanał Dajtki), Potok Starodworski (o pow. zlewni ok. 58 ha zbierający zanieczyszczenia ze spływów powierzchniowych z części osiedla Słoneczny Stok) oraz Potok Parkowy (o pow. zlewni ok. 35 ha, odwadniający teren dawnej jednostki wojskowej i część terenów UW-M). Z południowej części jeziora wypływa rzeka Kortówka. Lossow w publikacji pt. **Jeziora Olsztyna** stwierdził, że Kortowskie jest jeziorem stosunkowo odpornym na wpływ zlewni, chociaż niekorzystna jest mała pojemność jeziora w stosunku do długości jego linii brzegowej. Aktywność człowieka w zlewni ma bardzo duży wpływ na jakość wody tego jeziora. Jako główne zagrożenia dla Kortowskiego Lossow wskazał: spływ wód opadowych z osiedla Dajtki (i ul. Sielskiej), Słonecznego Stoku i Kortowa, intensywne użytkowanie rekreacyjne, bez odpowiedniego zaplecza sanitarnego oraz zbyt mały i nierównomierny dopływ wody z jeziora Ukiel, uniemożliwiający skuteczną odnowę wód jeziora wymaganą w związku z prowadzeniem rekultywacji metodą usuwania wód naddennych^[6].

Ustalenia zawarte w aktualizacji **aPGW** są dla tej części wód następujące:

- naturalna część wód,
- zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- zły stan wód.

W związku z powyższym, ustalono dla tej części wód:

- mniej rygorystyczny cel środowiskowy w odniesieniu do potencjału ekologicznego, ze względu na brak możliwości technicznych - termin osiągnięcia dobrego stanu: 2027 rok,
- dobry stan chemiczny.

W **aPGW** zawarto informację, że kilkadziesiąt lat rekultywacji jeziora pozwoliło znacząco poprawić jakość wód jeziora, ale dalsza poprawa jest raczej niemożliwa. Jako działania niezbędne w celu osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP **„Kortowskie”** wskazano:

- indywidualne ustalenie celu środowiskowego,
- kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw.

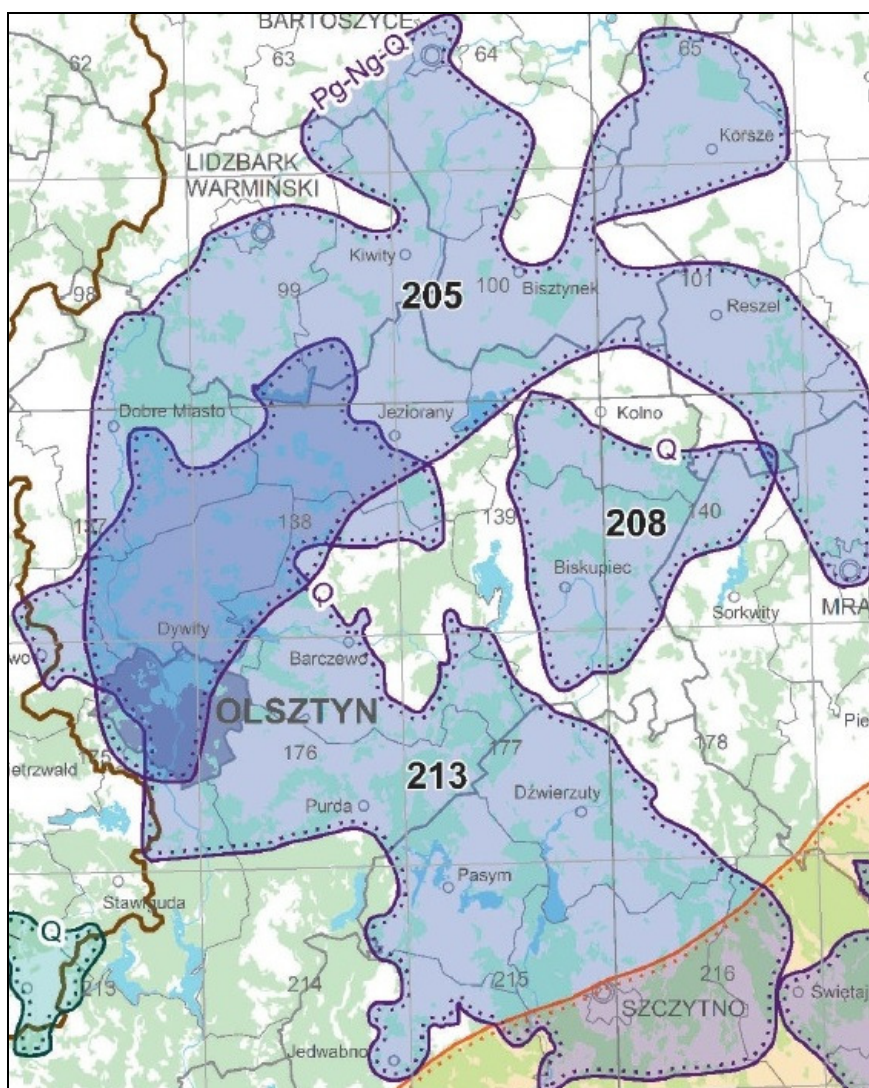
Analizowany obszar **Projektu planu** znajduje się poza zasięgiem stref zagrożenia powodziowego.

¹² Zachowano zapis zgodny z materiałem źródłowym, chociaż na terenie Olsztyna stosuje się podział na osiedla. W wielu publikacjach zauważa się zamienne stosowanie terminu dzielnica w odniesieniu do osiedli Olsztyna. Autorka **Prognozy** nie korygowała sformułowań innych autorów.

Wody podziemne

W rejonie Olsztyna wykorzystywane są wody podziemne z utworów plejstocenu (czwartorzęd) oraz eocenu górnego i oligocenu (trzeciorzęd). Ich miąższość wynosi najczęściej 20–40 m, ale lokalnie nawet przekracza 40 m, co w połączeniu z wielkością zasobów (sygnalizowaną poniżej) wskazuje, że warunki zaopatrzenia miasta w wodę są korzystne. Podstawą zaopatrzenia są trzy ujęcia: Wadąg, Kortowo-Stary Dwór oraz Zachód (woda m.in. dla osiedla Dajtki). Wielkość ustalonych zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych dla ujęć komunalnych i przemysłowych przekracza obecne zapotrzebowanie. Według informacji udostępnianych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Olsztynie parametry fizykochemiczne i bakteriologiczne wody pitnej nie przekraczają dopuszczalnych norm¹³.

Olsztyn położony jest praktycznie na całej powierzchni (poza niewielkim fragmentem w części zachodniej) w obrębie udokumentowanego w 2007 r. czwartorzędego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 213 **Zbiornik międzymorenowy Olsztyn** oraz również na znacznej powierzchni (poza częścią wschodnią) w obrębie udokumentowanego w 2013 r. trzeciorzędowego GZWP nr 205 **Subzbiornik Warmia**.

Ryc. 3. Przebieg granic GZWP nr 205 i 213 ¹⁴.

¹³ Bieżące wyniki badania podstawowych parametrów fizykochem. i bakteriolog. wody z sieci wodociągowej miasta Olsztyn: <https://pwik.olsztyn.pl/userfiles/files/23102018sieci.pdf>

¹⁴ Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Stan na 1 stycznia 2017 r.; <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/4749-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-stand-na-01-01-2017-r/file.html>

Subzbiornik Warmia, o powierzchni 1 660 km², posiada stosunkowo niewielkie zasoby całkowite tj. 53,0 tys. m³/d. Na przeważającym obszarze klasa jakości wód jest II (dobra) lub III.. Jest to zbiornik bardzo mało podatny na antropopresję. Jest położony na znacznej głębokości. Występuje poniżej zasobów utworów czwartorzędowych. W południowej części wydzielono ponad tym zbiornikiem GZWP nr 213 **Olsztyn**. Poziom zbiornikowy o napiętym zwierciadle wody jest izolowany od powierzchni ciągłym kompleksem utworów słabo przepuszczalnych, o miąższościach powyżej 50 m. Stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych **Subzbiornika Warmia** wynosi 68%. W najbliższych latach nie planuje się budowy nowych ujęć do zbiorowego zaopatrzenia w wodę do celów spożywczych, w związku z czym nie nastąpi istotne zmniejszenie zasobów tego zbiornika. Dla GZWP nr 205, w związku z bardzo korzystnymi warunkami geologicznymi i hydrodynamicznymi, nie wyznaczono obszaru ochronnego^[13].

Zbiornik międzymorenowy Olsztyn, o powierzchni 1 577,2 km², posiada bardzo wysokie zasoby tj. 300,9 tys. m³/d. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęć wód podziemnych w granicach zbiornika wynoszą 416,2 tys. m³/d. Wydane pozwolenia wodnoprawne na pobór wód podziemnych wskazują na eksploatację 15% tych zasobów. Zagrożenie dla wód tego zbiornika stanowią tereny zurbanizowane i wykorzystywane rolniczo. Do sygnalizowanych w opracowaniu Państwowego Instytutu Geologicznego z 2017 r. najczęstszych źródeł zanieczyszczenia zaliczane są: obszarowe i punktowe ogniska zanieczyszczeń z terenów rolniczych, nieuregulowana gospodarka wodnościekowa i odpadami, magazyny paliw oraz zakłady produkcyjne wykorzystujące substancje niebezpieczne. Dominują wody w klasie IIb - jakość średnia, występujące głównie w północnej i centralnej części zbiornika (dot. to również obszaru opracowania). Klasy wyższe występują w części południowej. Na obniżenie jakości mają wpływ głównie wysokie stężenia żelaza i manganu oraz obecność jonu amonowego. Warunki geologiczne i hydrodynamiczne wskazują na zróżnicowaną podatność na antropopresję, zależnie od rozpatrywanej lokalizacji. Obszar ochronny wyznaczono dla tego zbiornika zgodnie z granicą wpływu wód do zbiornika, wydzielając trzy klasy terenów różniących się stopniem wrażliwości zbiornika. Obszar ten obejmuje cały zasięg GZWP nr 213^[14].

Według opracowania pt. **Wody podziemne miast wojewódzkich Polski** główne użytkowe poziomy wodonośne w rejonie Olsztyna należą do słabo- i średnioizolowanych. Jako najbardziej zagrożone wpływem działalności człowieka w zlewni wskazuje się ujęcie Wschód (nie obsługujące osiedla Dajtki). Pozostałe ujęcia komunalne są zagrożone w stopniu średnim, ponieważ usytuowane są w rejonach o większej odporności poziomów wodonośnych na zanieczyszczenia^[15].

Powyższe wskazuje, że w obserwowanych korzystnych warunkach hydrogeologicznych i przy obserwowanym sposobie zagospodarowania i wykorzystania analizowanej zlewni (wyposażenie zlewni w sieć wodociągowo-kanalizacyjną, brak składowisk odpadów, brak zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, brak magazynów paliw), proponowane w **Projekcie planu** rozwiązania mające na celu ochronę wód podziemnych należy uznać za wystarczające. W przypadku występowania stref o słabej lub nieciągłej izolacji wód GZWP nr 213 od powierzchni terenu, dla których plan stwarzałby możliwość zagospodarowania w sposób zagrażający jakości wód podziemnych, wskazane byłoby oznaczenie na załączniku graficznym przebiegu granic obszaru ochronnego tego zbiornika. W przedmiotowym przypadku nie stwierdza się jednak takich zagrożeń na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów charakteryzujących warunki hydrogeologiczne oraz stan i jakość wód tego zbiornika.

Według podziału hydrogeologicznego Polski analizowany obszar leży w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 20 – GW700020. Jest to część wód położona w zlewniach Łyny i innych dopływów Pregoty, na terenie 10 powiatów o łącznej powierzchni ok. 6 089 km². Zgodnie z **aPGW**:

- stan ilościowy i chemiczny tej części wód jest dobry,
- nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Szata roślinna

W granicach opracowania wyróżniono w **Ekofizjografii** następujące zbiorowiska roślinne:

- lasy - enklawy i fragmenty dużych kompleksów leśnych,
- roślinność wodolubna z zakrzewieniami w najniższych częściach doliny lokalnego cieku,
- roślinność wodna i wodolubna niewielkiego zbiornika wodnego i cieku,
- półnaturalna roślinność łąkowa i pastwiskowa, lokalnie z zadrzewieniami - w wyższych partiach doliny cieku,
- roślinność synantropijna i ruderalna - tereny niezabudowane, okolice torów kolejowych, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkalnej, w pasach drogowych.

W **Ekofizjografii** przytoczono nazwy około 110 gatunków roślin zidentyfikowanych na obszarze opracowania¹⁵ (nie wyróżniając gatunków chronionych). Na torfowisku występują turzyce (nibyciborowata, bagienna, pęcherzykowata, prosowa), trzcina pospolita i pałka szerokolistna, a w dolinie cieku wiązówka błotna, wiechliny (gajowa i łąkowa) oraz wierzby (purpurowa, szara, uszata). Dla zidentyfikowanych zbiorowisk, w połączeniu ze składem gatunkowym, wskazano tereny o wysokich, średnich, przeciętnych i niskich walorach przyrodniczych. W pierwszej grupie znalazła się roślinność leśna, wodna i wodolubna. Roślinności łąkowej i pastwiskowej, sporadycznie zadrzewionej, przypisano wartość średnią. Pozostałe tereny porośnięte antropofitami nie mają wysokiej wartości przyrodniczej. Nie wskazano na obszarze opracowania wyróżniających się okazów drzew.

W kwietniu 2018 r. dolina Kanału Dajtki była intensywnie zarośnięta, co w połączeniu z bardzo podmokłym podłożem powodowało, dojście do koryta cieku (bez odpowiedniego obuwia lub kładki) było niemożliwe. Dolina w części zachodniej bardzo intensywnie zarasta wierzbą (różne gatunki); w części centralnej dominują trzciny, w których w kwietniu 2018 r. słychać było głosy żab.

Fot. 3. Widok części zachodniej doliny kanału Dajtki (fot. 3-5 własne; IV.2018)¹⁶.

¹⁵ **Ekofizjografia**, str. 21-22.

¹⁶ Ze względu na termin aktualizacji prognozy - listopad 2018 - nie wykonywano nowych zdjęć w terenie, jako nie wnoszących dodatkowych istotnych informacji odnośnie do opisu szaty roślinnej.

Fot. 4. Widok części centralnej doliny.

Fot. 5. Widok części zachodniej doliny. W głębi wiadukt kolejowy.

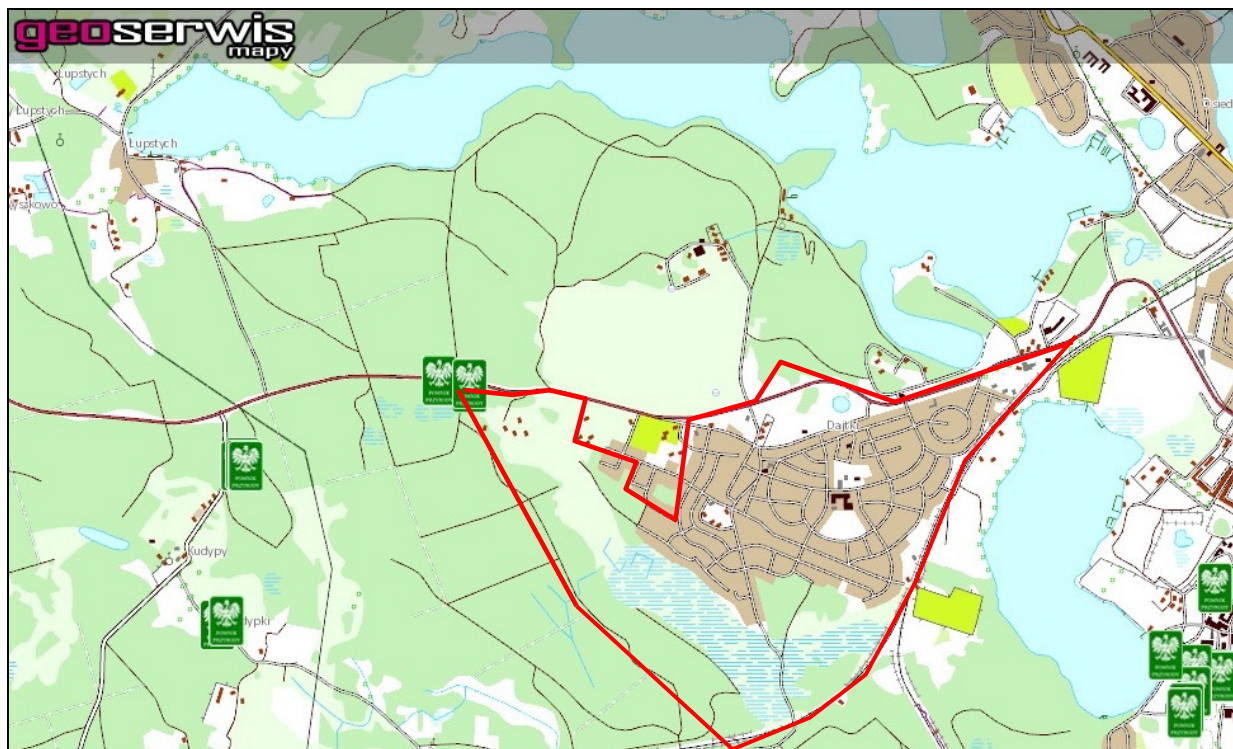
Fauna

Zgodnie z opisem zawartym w **Ekofizjografii**, najcenniejszym siedliskiem fauny jest obszar doliny lokalnego cieku. Za opracowaniem **Ptaki Olsztyna** stwierdzono, że gnieździło się tu 37 gatunków ptaków a także, że jest to teren żerowiskowy i miejsce odpoczynku ptaków wodno-błotnych^[7]. Ponadto, w dolinie rozmnaża się: żaba trawna, moczarowa, grzebiuszka ziemna i rzekotka drzewna¹⁷. Ze względu na duży udział zieleni osiedle Dajtki w części zabudowanej jest miejscem bytowania wielu gatunków ptaków (wymieniono ok. 60). Odnotowano obecność zająca szaraka, lisa pospolitego, sarny, wiewiórki rudej, jeża europejskiego, a w okolicach obiektów sakralnych - nietoperzy. Na torfowisku obserwowane są motyle i wążki, a na pozostałym obszarze odnotowano biegacze i ślimaki. W **Ekofizjografii** nie wyróżniono gatunków chronionych, w tym rzadkich.

¹⁷ Jest to również cytata z opracowania **Ptaki Olsztyna**. Autorka **Ekofizjografii** nie wskazuje źródła tych informacji, ale identyczne dane znajdują się na str. 245 publikacji Nowakowskiego i in. Należy więc przypuszczać, iż podane dane pochodzą z tego właśnie opracowania.

Obszary objęte ochroną ze względu na zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe

Tereny w granicach **Projektu planu** położone są poza obszarami wyznaczonymi w celu ochrony przyrody (zob. ryc. 4¹⁸). Położone najbliżej w stosunku do analizowanego obszaru rezerwaty Mszar i Redykajny znajdują się odległości powyżej 2 km od osiedla. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny przebiega po stronie wschodniej Dajtek, również w odległości powyżej 2 km (dot. zasięgu tego obszaru w korycie Łyny). Położone w najbliższym sąsiedztwie Olsztyna, poza terenem planu, obszary sieci Natura 2000 tj. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007 oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052 i Jonkowo-Warkały PLH280039, nie będą objęte oddziaływaniami wynikającymi z realizacji ustaleń **Projektu planu**. Najbliższy obszar jw. położony jest w odległości powyżej 6 km. W sąsiedztwie granicy zachodniej obszaru planu znajdują się dwa pomniki przyrody (drzewa).

Ryc. 4. Rozmieszczenie pomników przyrody wokół obszaru **Projektu planu**
(w przedstawionym zasięgu brak obszarów chronionej przyrody).

Klimat

Olsztyn zlokalizowany jest w mazurskiej dzielnicy klimatycznej, najchłodniejszej na polskich nizinach. Obszar ten charakteryzuje bardzo krótki okres wegetacyjny, który dla rejonu Olsztyna wynosi około 200 dni. Średnia roczna temperatura w rejonie Olsztyna do roku 2010 wynosiła około 7°C, ale w ostatnich latach obserwowany jest jej wzrost. Według danych stacji meteo w Olsztynie najniższe temperatury z wielolecia notowane są w styczniu i lutym, oscylują wokół -4°C, ale w ostatnich latach średnie temperatury w lutym przekraczają 0°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w między czerwcem a sierpniem: ok. 16-17°C. Średnia temperatura okresu wegetacyjnego wynosi 15°C. Roczne sumy opadów wynoszą średnio 600 mm, w zakresie maks. od 550 mm do 700 mm. Najwyższe opady notowane są w lipcu: ok. 90 mm, przy maks. 140 mm. Najniższe opady odnotowuje się zimą i wczesną wiosną: około 30 mm, z min. wynoszącym 20 mm. Pokrywa śnieżna w Olsztynie utrzymuje się ok. 106 dni w roku. W analizowanej strefie dominują wiatry z kierunku południowo-zachodniego (ok. 18%), przy znacznym udziale wiatrów z kierunku zachodniego (ok. 13%). Częstość wiatrów z pozostałych kierunków wynosi średnio około 7-10%. Przeważają wiatry słabe i o średniej prędkości.

¹⁸ Rysunek poglądowy na podkładzie mapy z portalu Geoserwis.

Zabytki

- cmentarz i kaplica przy ul. Sielskiej - wpisane do rejestru zabytków,
- kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej przy ul. Żniwnej - jw.,
- dzwonniczka słupowa i krzyż przydrożny przy ul. Żniwnej - jw.,
- budynki mieszkalne i gospodarcze - jw.

Brak zabytków archeologicznych wg danych Narodowego Instytutu Pamięci (ryc. 5). W **Projekcie planu** na terenie 263ZL (teren torfowiska) orientacyjnie wskazuje się lokalizację dwóch stanowisk archeologicznych wymienionych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (AZP24-60/21 i AZP24-60/22).

26

4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Projektowany dokument ma na celu określenie rodzajów terenów i zasad gospodarowania na osiedlu Dajtki w Olsztynie, które nie zostało dotychczas objęte ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Brak uchwały wdrażającej ustalenia planu będzie skutkować zagospodarowaniem terenów w oparciu o ustalenia indywidualne, dokonywane (w objętych przepisami odrębnymi przypadkach) w ramach decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wskazanie w planie miejscowym terenów bez możliwości zabudowy, zwłaszcza stanowiących enklawy przyrodnicze, w tym wymagające szczególnej ochrony (nie zapewnionej ustawowo), tworzy podstawę do skutecznej ochrony tych terenów. Odstąpienie od uchwalenia projektowanego planu miejscowego mogłoby skutkować wykorzystaniem niektórych terenów (np. w dolinie Kanału Dajtki) do celów gospodarczych. W **Raporcie z realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Olsztyna na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018**, za okres 2013-2014, sygnalizowano brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m.in. w miejscu lokalizacji Torfowiska Dajtki, jako czynnik niekorzystnie wpływający na ochronę tego cennego ekosystemu. Uchwalenie projektowanego dokumentu będzie więc wypełnieniem tego postulatu.

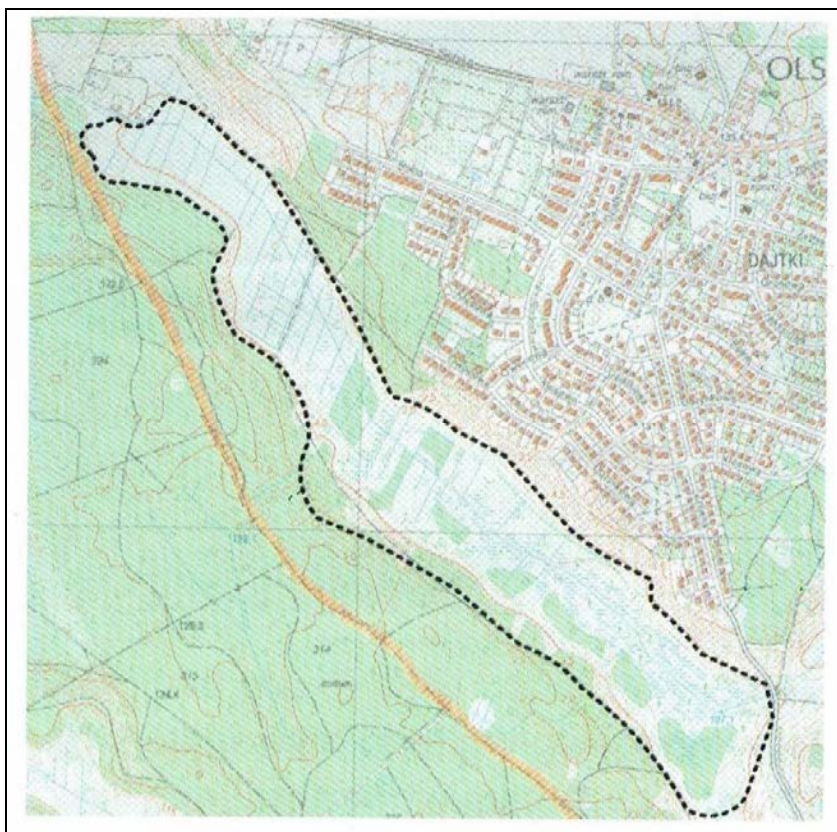
Ponadto, jako ważny skutek uchwalenia planu miejscowego należy wskazać określenie wskaźników dla sposobów kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów, co w przypadku braku planów miejscowych skutkuje często dużą dowolnością np. odnośnie do wysokości nowej zabudowy czy zakresu redukowania powierzchni terenów biologicznie aktywnych. **Studium**, jako dokument wyznaczający kierunki w zagospodarowaniu, nie jest skutecznym narzędziem kontroli w tym zakresie.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Brak ustawowej ochrony Torfowiska Dajtki

Jak już sygnalizowano w części **Prognozy** dotyczącej ustaleń olsztyńskiego **Programu ochrony środowiska**, jedno z największych miejskich torfowisk znajduje się w dolinie Kanału Dajtki. W aktualnym **POŚ** przypomina się, że walory przyrodnicze największych torfowisk zostały już opisane i uwzględnione w **Studium** oraz wskazane do nadania im statusu obszarów chronionych. Przypominano kluczowe funkcje torfowisk: siedliskowe - w odniesieniu do wielu cennych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt, retencjonujące i ochronne - dla zasobów wód podziemnych, oraz dotyczące wiązania węgla w biomasie. Konieczność objęcia ochroną tego ekosystemu była też sygnalizowana w publikacji **Ptaki Olsztyna** (2006), gdzie przedstawiono propozycję przebiegu granic terenu chronionego (ryc. 6)²⁰:

²⁰ **Ptaki Olsztyna**, str. 244.

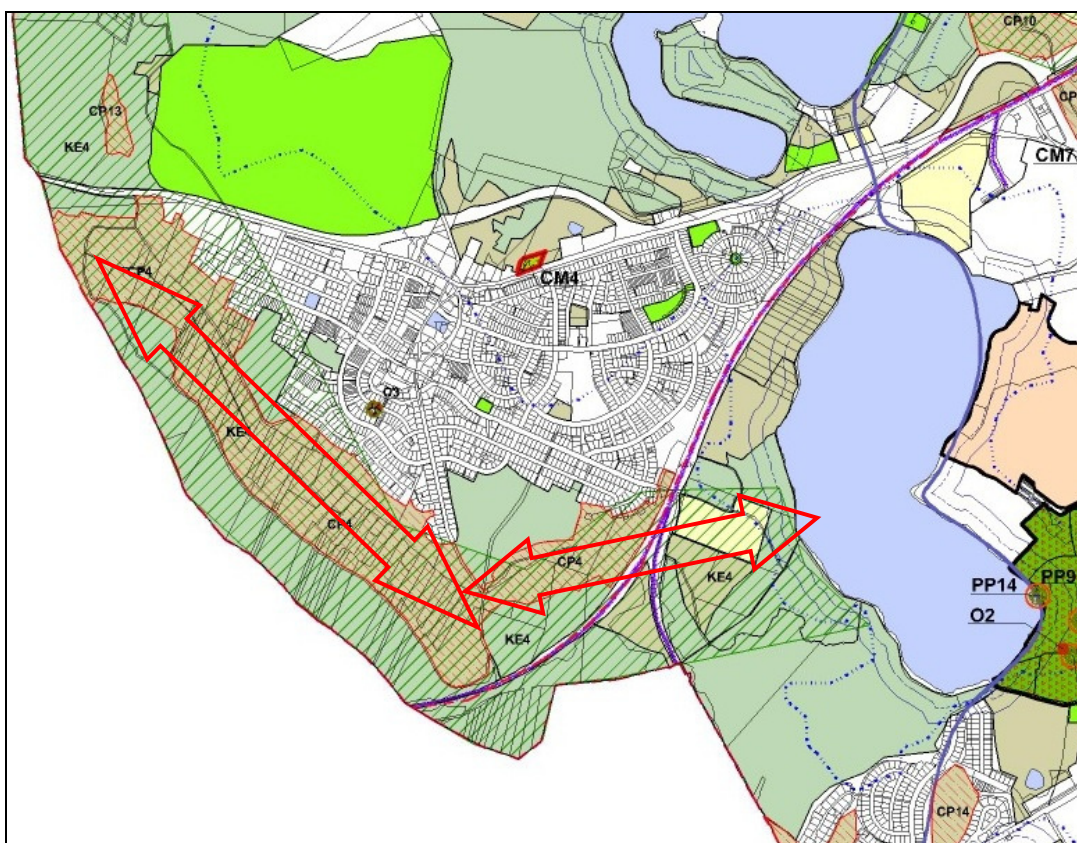

Ryc. 6. Propozycja przebiegu granic terenu chronionego Torfowisko Dajtki.

Kolejne opracowania dotyczące ochrony przyrody na terenie Olsztyna powielają opinię o konieczności objęcia tego terenu ustawową formą ochrony (np. olsztyński **POŚ** czy **Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Olsztyna na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018**, za okres 2013-2014). W raporcie tym czytamy, że Wydział Środowiska Urzędu Miasta Olsztyn współpracował z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Olsztynie w sprawie objęcia tego terenu ochroną prawną. RDOŚ w Olsztynie jest zainteresowana wprowadzeniem tu ochrony rezerwatowej, o większym rygorze ochrony niż w ramach proponowanego użytku ekologicznego²¹. W czasie sporządzania **Prognozy** nie znaleziono jednak w rejestrze form ochrony przyrody publikowanym przez RDOŚ w Olsztynie informacji o objęciu terenu tego torfowiska ochroną prawną.

Jako istotny aspekt objęcia ochroną doliny Kanału Dajtki należy wskazać również jego przyrodniczą funkcję komunikacyjną. Już w opracowaniu **Program kształtowania zieleni miejskiej w Olsztynie**^[14] z 2008 r. torfowisko wskazywane było jako teren cenny przyrodniczy, a sąsiedztwo kanału jako ważny lokalny korytarz migracyjny:

²¹ **Raport (...)**, str. 12.

Ryc. 7. Przebieg korytarzy ekologicznych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej osiedla Dajtki.

Przekroczenia poziomu hałasu komunikacyjnego na terenach chronionych akustycznie

Dla zobrazowania problematyki hałasu od źródeł komunikacyjnych na osiedlu Dajtki wykorzystano ustalenia map akustycznych Olsztyna²². Wynika z nich, że problem hałasu drogowego zaznacza się w sąsiedztwie drogi krajowej Nr 16, po stronie północnej osiedla, a hałasu kolejowego - w części sąsiadującej z torami kolejowymi, po stronie wschodniej osiedla. Na ryc. 8-11 widoczne są obszary przekroczeń hałasu w zakresie do 5 dB (kol. ciemnozielony) i 5-10 dB (jasnozielony). Wynika z nich, że w przypadku zabudowy mieszkaniowej większym problemem jest hałas kolejowy – strefa przekroczeń obejmuje całą wschodnią granicę analizowanego terenu. Hałas komunikacyjny z drogi Nr 16 istotnie zmalał w północnych strefach zamieszkania wskutek odsunięcia nowego śladu ulicy Sielskiej od tej zabudowy.

Problematyka ochrony terenów miejskich przed hałasem z dróg o dużym natężeniu ruchu, zwłaszcza dróg które prowadzą ciężarowy ruch tranzytowy, może ulec istotnej zmianie z chwilą oddania do użytku południowej obwodnicy Olsztyna. Powinna ona wyprowadzić z miasta pojazdy ciężarowe, w głównej mierze odpowiedzialne za złą sytuację akustyczną na terenach w pobliżu wielu głównych ulic miejskich, w tym na nowej ulicy Sielskiej. Po uruchomieniu Węzła Zachód, który zlokalizowany jest przed wjazdem do Olsztyna od strony zachodniej, większość tranzytu (tj. wschód - zachód) ul. Sielską powinna zostać wyeliminowana.

²² <https://msipmo.olsztyn.eu/imap/>. Dostęp: 11.11.2018 r.

Sytuacja akustyczna może natomiast ulec zmianie na mniej korzystną w związku z wyznaczeniem przy drodze Nr 16 terenów usług sportu i rekreacji i ochrony zdrowia (187U i 188U), a więc terenów objętych wg **Projektu planu** ochroną akustyczną, które ze względu na faktyczny brak tej zabudowy w chwili sporządzania map akustycznych nie zostały tu uwzględnione. Przykład funkcjonujących już terenów przy skrzyżowaniu ul. Sielskiej z ul. Jeziorną pokazuje, że zagospodarowanie terenów po stronie północnej ul. Sielskiej (usługi turystyki) „włączyło” te tereny w zakres mapy akustycznej (powodem jest istotnie zwiększone natężenie ruchu pojazdów na tym skrzyżowaniu; głównie osobowych). Ważne jest więc, aby w projektowaniu zabudowy na tych terenach uwzględniać bliskość drogi Nr 16 i jej potencjalnie niekorzystny wpływ na warunki akustyczne. Realizacja nowej zabudowy na terenie objętym ochroną akustyczną (zlokalizowanym bezpośrednio przy drodze) nie gwarantuje bowiem uzyskania tej ochrony w warunkach rzeczywistych.

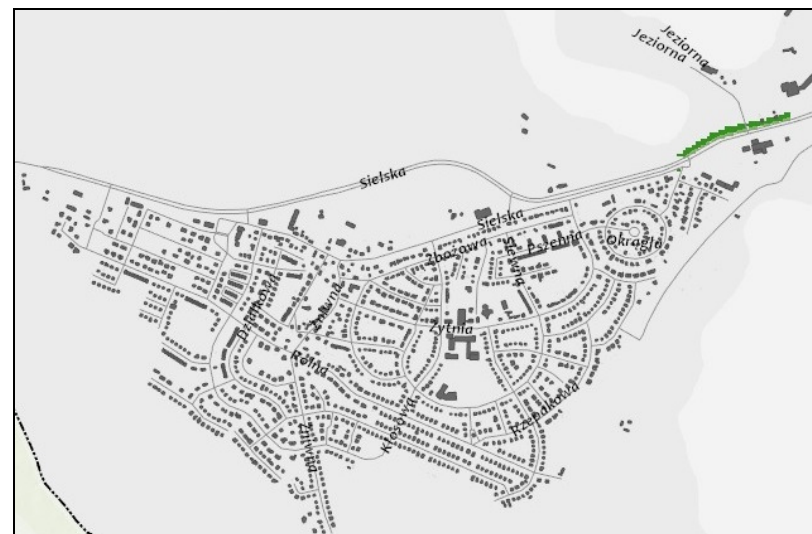
Jako komentarz do problematyki hałasu kolejowego w Olsztynie należy przytoczyć zapis ze str. 87 **Programu ochrony przed hałasem**:

„Hałas kolejowy nie stanowi istotnego problemu w Olsztynie. Główne rejony przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu (kolejowego) to: południowo-wschodnia część osiedla Dątki oraz tereny położone w sąsiedztwie linii średnicowej. Ze względu na uwarunkowania terenowe we wskazanych rejonach (linia kolejowa na nasypie lub w wykopie) stosowanie rozwiązań antyhałasowych jest bardzo ograniczone i może ograniczać się jedynie do działań z dziedziny konserwacji torowiska.”

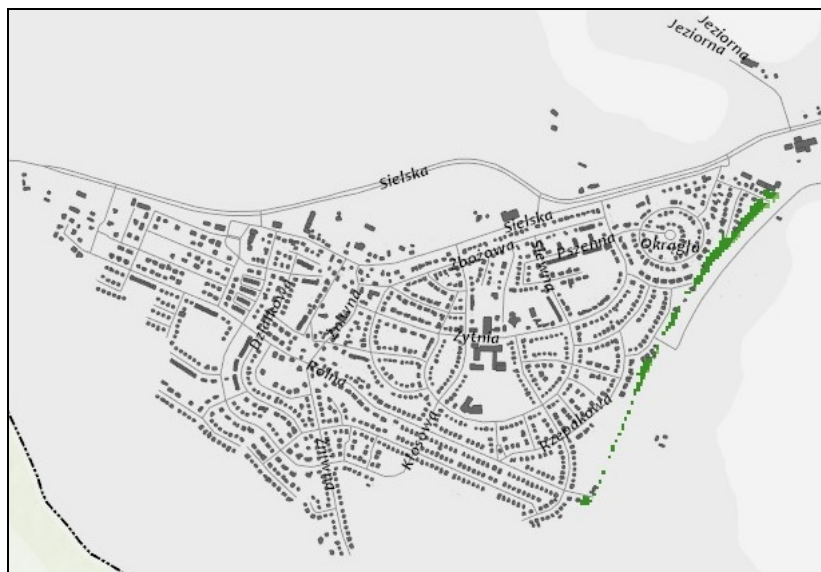
W związku z powyższym, nie stwierdza się wskazań do włączenia do projektowanego dokumentu działań antyhałasowych dla terenów w sąsiedztwie linii kolejowej. Problem nadmiernego hałasu kolejowego powinien zostać rozwiązany przez zarządzającego przedmiotową linią kolejową.

Ryc. 8. Tereny zagrożone hałasem drogowym (dzień - wieczór - noc).

Ryc. 9. Tereny zagrożone hałasem drogowym (noc).

Ryc. 10. Tereny zagrożone hałasem kolejowym (dzień - wieczór - noc).

Ryc. 11. Tereny zagrożone hałasem kolejowym (noc).

Zła jakość powietrza - przekroczenia poziomów benzo(a)pirenu

Na terenie Olsztyna zaznacza się coraz wyraźniej problem smogu²³. Jednym z jego przejawów jest udokumentowana badaniami monitoringowymi nadmierna emisja pyłu zawieszonego i związana z nim emisja benzo(a)pirenu. Benzo(a)piren to węglowodór aromatyczny, który emitowany jest przez silniki spalinowe, ze spalarni odpadów, z niektórych procesów przemysłowych, w czasie pożarów (np. lasu) oraz ze wszystkich procesów rozkładu termicznego substancji organicznych przebiegających przy niewystarczającej dostępności tlenu. Substancja ta oddziałuje szkodliwie na zdrowie ludzkie a także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje dużą toksyczność przewlekłą, co wynika z jego zdolności do kumulowania się w organizmach. W wyniku przemian metabolicznych benzo(a)pirenu w organizmie dochodzi do powstawania jego hydroksypochodnych, które mają bardzo silne działanie rakotwórcze²⁴.

Stężenie B(a)P normowane w powietrzu atmosferycznym wynosi 1 ng/m^3 . Jest to poziom tzw. docelowy, określony rozporządzeniem Ministra Środowiska **w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu**. W **Programie ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie Miasto Olsztyn** wskazano 4 strefy zagrożenia, w tym strefę na osiedlu Dajtki²⁵:

Ryc. 12. Granice strefy przekroczenia poziomu docelowego B(a)P na osiedlu Dajtki, wraz z charakterystyką strefy Pa03.

²³ Smog - zanieczyszczenia pierwotne (pyły, gazy, pary emitowane przez zakłady przemysłowe, energetyczne, silniki spalinowe itp.) i produkty ich fotochemicznych i chemicznych przemian zachodzących w warunkach inwersji temperatury podczas bezwietrznej pogody. Smog kwaśny, zwany też mgłą przemysłową, powstaje w wilgotnym powietrzu silnie zanieczyszczonym tzw. gazami kwaśnymi, głównie dwutlenkiem siarki i węglem oraz pyłem węglowym; występuje głównie w regionach, gdzie domy są ogrzewane przez spalanie węgla i innych paliw stałych (<https://encyklopedia.pwn.pl/>).

²⁴ **Program ochrony powietrza (...)**, str. 21.

²⁵ Ibidem, str. 114.

Jak zaznaczono w opisie do rysunku 45 (tu: ryc. 12), w strefie tej przeważał w roku obserwacji napływ benzo(a)pirenu spoza strefy, ale nie oznacza to całkowitego braku udziału źródeł własnych. W innej części **Programu** czytamy, że przekroczenia poziomu B(a)P notowane w olsztyńskiej stacji pomiarowej przy ul. Puszkina sięgały 17 ng/m³ w marcu i 6-8 ng/m³ między grudniem a styczniem. W porównaniu z wartością dopuszczalną (1 ng/m³) były to więc przekroczenia znaczne. Korelacja z sezonem grzewczym jest oczywista. Ponadto, autorzy **Programu** podkreślają kluczową rolę ogrzewania indywidualnego jako źródła problemu.

Należy w tym miejscu zauważyć, że jako przyczynę pogarszania się jakości powietrza w sezonie grzewczym wskazuje się nie tylko spalanie w indywidualnych kotłowniach węgla kamiennego, ale także drewna. Jest o tym mowa nie tylko w **Programie ochrony powietrza**²⁶, gdzie drewno jako paliwo zaliczane jest do tej samej grupy co węgiel i koks, ale również w opracowaniu pt. **Analiza możliwości ograniczenia niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem sektora bytowo-komunalnego**^[9]. W rozdziale poświęconym wysokiej emisji B(a)P podkreśla się, że obserwowany w całym kraju problem dużych przekroczeń dopuszczalnego poziomu tej substancji związany jest ze spalaniem paliw w małych paleniskach sektora bytowo-komunalnego: w piecach i kotłach na paliwo stałe - węgiel, drewno itp. Jako przykład przeciwdziałania tej niekorzystnej sytuacji autorzy tego opracowania wskazują zakaz spalania węgla, drewna lub innych paliw niecertyfikowanych w urządzeniach niecertyfikowanych, co wydaje się rozwiązaniem korzystnym w przypadku braku możliwości odstąpienia od stosowania drewna w kotłowniach indywidualnych.

Również Zawistowski w swojej publikacji na łamach czasopisma **Czysta energia**^[10] podkreśla, że efektywne spalanie drewna wymaga specjalnych technik i kotłów, zapewniających warunki dynamiczno-termiczne niezbędne dla zupełnego spalania lotnych produktów termolizy biomasy. Nieodpowiednie rozwiązania aparaturowe i technologiczne skutkują bowiem zwiększoną, często poważnie, emisją szkodliwych substancji do atmosfery (tlenek węgla i związki organiczne, w tym rakotwórcze), która może zniweczyć korzystny efekt ekologiczny, wynikający z charakteru biomasy drzewnej (zerowy bilans emisji dwutlenku węgla). Wagę technologii spalania dla uzyskiwanych efektów podkreślają również w swojej publikacji Matuszek i in.^[11]. W kotłach z dolnym (przeciwprądowym) spalaniem, gdzie kierunek dostarczenia paliwa jest przeciwny do kierunku dostarczenia powietrza (tradycyjne kotły z tzw. ręcznym zasypem), sprawność procesu spalania jest bardzo niska, co skutkuje powstawaniem znacznych ilości produktów niecałkowitego i niepełnego spalania paliw (jak węgiel kamienny i drewno kawałkowe). Ci sami autorzy zwracają uwagę, że większość tradycyjnych kotłów nie spełnia współczesnych norm emisyjnych. Kotły w najwyższej klasie sprawności spalania wyposażone są w systemy dopalania i oczyszczania spalin, a ponadto wymagają stosowania odpowiedniego paliwa.

Należy zauważyć, że np. w **Studium** użyte jest w odniesieniu do drewna pojęcie „paliwo ekologiczne”²⁷, a rzeczywista emisyjność drewna na tle innych paliw, w tym stałych, jest bardzo wysoka. Wskaźnik emisji PM10 dla węgla kamiennego wynosi ok. 400 g/GJ, dla tzw. ekogroszku (drobna frakcja węgla kamiennego) ok. 76 g/GJ (co - na marginesie - może sugerować, że ekogroszek jest istotnie paliwem niskoemisyjnym - ekologicznym), ale już dla gazu ziemnego jest to zaledwie 0,5 g/GJ a dla oleju opałowego 3,7 g/GJ. Drewno - powszechnie uważane za „ekologiczne biopaliwo” - ma wskaźnik na poziomie ok. 695 g/GJ!^[28], a więc wyższy niż węgiel.

²⁶ Str. 24, 30, 45, 65, 71.

²⁷ **Studium** - Kierunki, str. 45.

²⁸ <http://misja-emisja.pl/knowledgebase/niska-emisja-niska-swiadomosc/>

Niska jakość wód powierzchniowych

RZKA KORTÓWKA

Słaba jakość wód Kortówki jest w dużej mierze spowodowana rekultywacją Jeziora Kortowskiego. W zastawce zbudowanej na wypływie z tego jeziora znajduje się wylot rurociągu służącego do odprowadzania odtlenionych wód naddennych. W badaniach prowadzonych przez pracowników Katedry Inżynierii Ochrony Środowiska UW-M stwierdzano wynikające z tego faktu zakłócenia równowagi chemicznej i biologicznej na odcinku Kortówki za wypływem z Jeziora Kortowskiego. Wyniki analiz chemicznych wskazywały na bardzo niską zawartość tlenu w najmniej korzystnym okresie roku. Wyraźną poprawę warunków tlenowych i spadek ilości substancji biogennych obserwowano w Kortówce dopiero w odległości ok. 900 m od wypływu z jeziora - dzięki intensywnym procesom samooczyszczania. Sukcesywna poprawa warunków tlenowych obserwowana z biegiem rzeki Kortówki pozwala przypuszczać, że redukcja związków biogennych odbywa się dzięki ich pobieraniu przez mikroorganizmy i roślinność wyższą, w tym roślinność związaną ze strefą brzegową tego cieku ^[4].

Według danych zawartych w raporcie z 2016 r., publikowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie JCWP **Kortówka z jez. Ukiel i Kortowskie** objęta była w 2015 roku badaniami monitoringowymi^[5]. W ich wyniku ustalono, że jest to Silnie Zmieniona Część Wód (SZCW), której ze względu na wyniki analizy elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych przydzielono klasę II. Stan/potencjał ekologiczny oceniono jako dobry.

JEZIORO UKIEL

Ukiel nie jest obecnie odbiornikiem ścieków ze źródeł punktowych, ale jego cechy morfometryczne i sposób zagospodarowania zlewni sytuują je w rzędzie umiarkowanie odpornych na wpływy zlewniowe - tj. II kategoria podatności na degradację. Ostatnie badania prowadzone przez WIOŚ w Olsztynie w 2015 roku wykazały III klasę jakości wód w odniesieniu do elementów biologicznych i fizykochemicznych (tj. umiarkowany stan ekologiczny), m.in. ze względu na przekroczenia dopuszczalnych dla II klasy wartości parametrów takich jak stężenie azotu ogólnego, fosforu ogólnego i średnie nasycenie warstw przydennych wody tlenem. Stan chemiczny oceniono jako dobry. Stan jednolitej części wód jezioro Ukiel oceniono jako zły^[5].

JEZIORO KORTOWSKIE

Słaby stan wód Jeziora Kortowskiego potwierdzają wyniki analiz przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska w woj. warmińsko-mazurskim na lata 2013-2015. W raporcie zatytułowanym **Ocena jakości wód jezior badanych w 2014 roku** zamieszczono zbiorcze zestawienie wyników badań (ryc. 13), z których wynika, że ogólny stan jeziora jest zły. Wyniki badań fitoplanktonu wskazywały na znaczne zeutrofizowanie (wysoką „żyźność”) wód jeziora: produkcja pierwotna była wysoka, wartość biomasy planktonu roślinnego wysoka latem i jesienią, liczebność organizmów bardzo wysoka. Na podstawie tych badań określono stan jeziora jako słaby. Przezroczystość wód jeziora była niska (1,6 m) a nasycenie tlenem naddennych warstw wody wynosiło 2,1%, co wskazywało na stan poniżej dobrego, chociaż pozostałe parametry fizykochemiczne odpowiadały stanowi dobremu^[2].

Tab.1. Ocena stanu ekologicznego Jeziora KORTOWSKIEGO na podstawie wyników badań z 2014 roku					
współczynnik Schindlera > 2, jezioro stratyfikowane					
Kod wg MPHP: 30404					
Typ abiotyczny: 6a					
Nr wskaźn.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	stanowisko 01		
			wartość	klasa	Uwagi
1	Elementy biologiczne				
1.1	Fitoplankton				
1.1.3	Multimetriks fitoplankt.PMPL		3,17	IV	
1.2	Fitobentos				
1.2.1	Multimetryczny indeks okrzemkowy OIJ		0.77	I*	-
1.3	Makrofity				
1.3.1	Makrofitowy Indeks Stanu Ekologicznego ESMI		0.54	II*	-
1.4	Makrobezkręgowce bentosowe biomasa/wskaźnik		-	-	-
1.5	Ichtiofauna wskaźnik LFI		0.39	III	-
3	Elementy fizykochemiczne				
3.1	Grupa wskaźników charakteryzujących stan fizyczny				
3.1.4.	Przezroczystość	m	1.6	przekracza II klasę	wartość średnia
3.2	Grupa wskaźników charakteryzujących warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne				
3.2.1.	Tlen rozpuszczony przy dnie latem (j.ns.)	mg O ₂ /l	-	-	wartość latem nad dnem
3.2.5	Średnie nasycenie tlenem hypolimnionu (j.s.)	%	2.1	przekracza II klasę	dotyczy jezior stratyfikowanych
3.3	Grupa wskaźników charakteryzujących zasolenie				
3.3.2	Przewodność elek. wł.	mS/cm	333	I-II	wartość średnia
3.5	Grupa wskaźników charakteryzujących warunki biogenne				
3.5.5	Azot ogólny	mg N/l	1.14	I-II	wartość średnia
3.5.7	Fosfor ogólny	mg P/l	0.043	I-II	wartość średnia
Klasa jakości stanu ekologicznego		Ocena	IV klasa jakości wód stan ekologiczny - słaby		

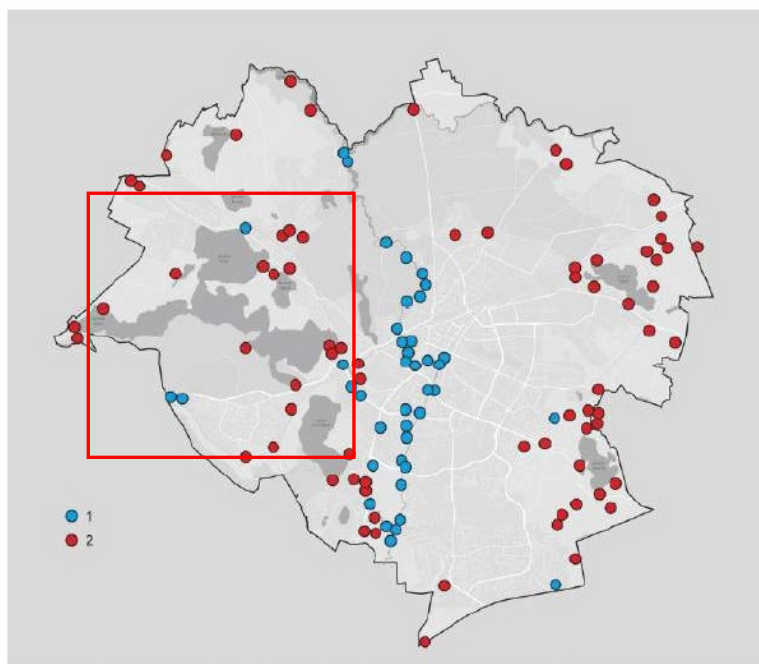
* - na podstawie wyników badań z 2013 roku

* - na podstawie wyników badań z 2013 roku

Ryc. 13. Ocena stanu Jeziora Kortowskiego wg badań WIOŚ w Olsztynie.

W kontekście niezadowalającej kondycji wymienionych jezior, które praktycznie nie podlegają już żadnym istotnym wpływom w wyniku niekontrolowanych zrzutów ścieków sanitarnych, uwagę zwraca inwentaryzacja urządzeń do podczyszczania spływów deszczowych z terenu miasta. Zarówno jezioro Ukiel jak i Kortowskie nie są zabezpieczone urządzeniami podczyszczającymi przed negatywnym wpływem zanieczyszczeń zawartych w wodach deszczowych. Ilustracja tego zagadnienia, opracowania przez autorów aktualnego **POŚ dla stanu z 2013 roku**, jest następująca:

Mapa 17. Separatory na wylotach kanalizacji deszczowej – istniejące i projektowane (2013)

1 – separatory istniejące, 2 – separatory projektowane
Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUiKZP 2013

Ryc. 14. Inwentaryzacja separatorów na kanalizacji deszczowej opracowana przez autorów **Programu ochrony środowiska dla Olsztyna.**

Na zakończenie należy raz jeszcze podkreślić znaczenie i wagę terenów zieleni, a szczególnie zadrzewień (w tym zwłaszcza leśnych), w ochronie jakości wód jeziorowych. Rosnący stopień zagospodarowania terenów w zlewni bezpośredniej jeziora Ukiel, związany często z wycinką kolejnych płatów zadrzewień, nie sprzyja ochronie jego wód a zwłaszcza poprawie ich stanu. Powiązanie hydrologiczne jeziora Ukiel z Kortowskim jest dodatkowym czynnikiem stanowiącym o znaczeniu ochrony wód tego jeziora.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Cele ochrony międzynarodowej

Analizowany obszar nie obejmuje elementów, które stanowiłyby cel ochrony przyrody na szczeblu międzynarodowym ustanowiony w ramach **Konwencji w sprawie obszarów wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego**, tzw. **Konwencji Ramsarskiej**. Najbliższe obszary objęte tą ochroną to według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska jeziora: Drużno k. Elbląga i Karaś k. Iławy.

W związku z brakiem szczegółowej aktualnej inwentaryzacji przyrodniczej dla opisywanego terenu nie wyklucza się występowania tu **chronionych gatunków fauny i flory oraz siedlisk**, objętych ochroną międzynarodową w ramach **Konwencji Berneńskiej**. Polska ratyfikowała również **Konwencję z Rio de Janeiro o ochronie bioróżnorodności**, obligującą Umawiające się Strony do opracowania własnych strategii lub innych właściwych dokumentów dotyczących ochrony i zrównoważonego użytkowania elementów rozumianych pod pojęciem różnorodności biologicznej, tzn. wszystkich żywych organizmów

w ekosystemach lądowych i wodnych. Różnorodność biologiczna dotyczy zróżnicowania w ramach gatunków i między nimi, jak również między ekosystemami. Należy nadmienić, że Polska podpisała w Londynie **Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie**. Jak wskazuje jego nazwa, celem jest ochrona nietoperzy w Europie, ponieważ uznano, że stan zachowania nietoperzy w Europie i państwach pozaeuropejskich jest zagrożony ze względu na degradację środowisk naturalnych nietoperzy, niepokoienie ich w schronieniach oraz używanie niektórych pestycydów. Podstawowymi zobowiązaniami wynikającymi z przystąpienia do porozumienia jest wprowadzenie zakazu celowego odłowu, przetrzymywania lub zabijania nietoperzy, zidentyfikowanie ich stanowisk i żerowisk, a szczególnie tych, które mają istotne znaczenie dla ich zachowania.

Inne elementy środowiska chronione w ramach ratyfikowanych przez Polskę konwencji obejmują: krajobraz - **Europejska Konwencja Krajobrazowa** sporządzona we Florencji oraz elementy dziedzictwa kulturowego - **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego**, przyjęta w Paryżu. Konwencja Krajobrazowa określa gospodarowanie krajobrazem jako działania prowadzone z perspektywy trwałego i zrównoważonego rozwoju, mające na celu kierowanie i harmonizowanie zmian w krajobrazie wynikających z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W ochronie krajobrazu powszechną przeszkodą jest ciągły brak studiów krajobrazowych o charakterze architektonicznym, będących m.in. dzięki waloryzacji lokalnych elementów krajobrazowych, materiałem wyjściowym do tworzenia planów przestrzennych.

Cele ochrony wspólnotowej

Na poziomie Unii Europejskiej wśród narzędzi służących ochronie środowiska należy wyróżnić program sieci obszarów objętych ochroną przyrody Natura 2000. Celem tego programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali Europy. Podstawą programu Natura 2000 są dwie unijne dyrektywy – dyrektywa ptasia oraz dyrektywa siedliskowa (habitatowa). Obszarów sieci Natura 2000 nie wyznaczono w lokalizacjach, które obejmują granice **Projektu planu** ani w jego sąsiedztwie. Ponieważ w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie prowadzono rozpoznania gatunków ani siedlisk występujących na analizowanym terenie, nie można stwierdzić, że nie występują tu siedliska „Naturowe”.

Jako drugi istotny w analizowanym kontekście cel ochrony na poziomie unijnym należy wskazać zasoby wodne. Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) ma na celu ochronę wody przed zanieczyszczeniem u jej źródła. Skutkiem realizacji RDW ma być osiągnięcie dobrego stanu wód, czyli co najmniej dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. RDW ustanawia system zarządzania zlewniowego, niezależny od podziału administracyjnego krajów członkowskich. Dyrektywa zapewnia redukcję oraz kontrolę zanieczyszczeń i równowagę wykorzystanie wody z ochroną środowiska, ustanawia wymogi dotyczące monitoringu jakości wód. W przypadku wód powierzchniowych oceniana jest nie ich czystość a stan ekologiczny, co jest wykonywane na podstawie badań zasiedlających je biocenoz (fitoplanktonu, fitobentosu, makrofitów, zoobentosu i ichtiofauny), podczas gdy abiotyczne parametry siedliska (elementy fizykochemiczne i hydromorfologiczne) mają charakter pomocniczy. Klasycznie rozumiana czystość badana jest w ramach monitoringu stanu chemicznego wód.

Poziom krajowy

Krajowy porządek prawny jest zharmonizowany ze wspomnianymi wyżej przepisami poprzez ustawy: z dnia 20 lipca 2017 r. - **Prawo wodne** oraz z dnia 16 kwietnia 2004 r. **o ochronie przyrody** a także odpowiednie akty wykonawcze. Jako realizację założeń RDW należy wskazać w przedmiotowym przypadku sporządzenie **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoly**, który zaleca określone działania dedykowane poszczególnym Jednostkom Częściom Wód (zostały one przywołane w części **Prognozy** dotyczącej charakterystyki wód). Należy również odnotować, iż zgodnie z delegacją zawartą w **Konwencji z Rio de Janeiro**, opracowano **Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020**, w którym jako cel główny wskazuje się „Poprawę stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju”.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji założeń *Projektu planu*

Charakterystyka analizowanego obszaru oraz występujące tu problemy związane z ochroną środowiska, w połączeniu z proponowanymi w ***Projekcie planu*** ustaleniami, nie wskazują na możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań w wyniku realizacji jego założeń. Zagadnienie to przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 1. Analiza wpływu ustaleń **Projektu planu** na poszczególne elementy środowiska

Element środowiska	Proponowane w <i>Projekcie planu</i> rozwiązanie służące jego ochronie	Czy istnieje ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań negatywnych?	Czy proponowane są rozwiązania dodatkowe, wynikające z ustaleń <i>Prognozy</i> ?
Różnorodność biologiczna	Zapisy dotyczące Torfowiska Dajtki (tereny ZN od 257 do 261): - teren należy utrzymać w stanie naturalnym jako teren podmokłych łąk i nieużytków, z siecią kanałów i rowów melioracyjnych, pokryty kępami drzew i krzewów, - zakaz wprowadzania zmian w zagospodarowaniu terenu oraz zmian stosunków wodnych, - zakaz trwałego grodzenia terenów i wyłączania ich z przestrzeni publicznej, - zakaz zabudowy terenów obiektami budowlanymi oraz prowadzenia innych robót budowlanych za wyjątkiem: pomostów drewnianych nad terenami podmokłymi umożliwiającymi przejście (maks. 4 pomosty na całym terenie), ścieżek pieszych o naturalnej nawierzchni, których realizacja nie wymaga wycinki drzew ani krzewów, - zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych i obszarów wodno-bagnistych, - zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Zapisy dotyczące wód powierzchniowych: - nakaz oczyszczenia i utrzymania istniejącego stawu (ozn. 271WS), - obowiązuje zakaz trwałego grodzenia terenów nad kanałem Dajtki (ozn. 272WS i 273WS) lub ich części, i wyłączania ich z przestrzeni publicznej, - nakaz utrzymania roślinności wodnej i przywodnej, - zakaz zabudowy terenów obiektami budowlanymi oraz prowadzenia innych robót budowlanych.	NIE	TAK Zawarto propozycję zwiększenia ochrony gatunkowej i siedlisk w torfowisku. Zaproponowano zapis wskazujący na zakaz stosowania w nasadzeniach gatunków inwazyjnych.

Element środowiska	Proponowane w <i>Projekcie planu</i> rozwiązanie służące jego ochronie	Czy istnieje ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań negatywnych?	Czy proponowane są rozwiązania dodatkowe, wynikające z ustaleń <i>Prognozy</i> ?
Ludzie - wpływ na zdrowie i warunki zamieszkania	- zakazuje się lokalizacji funkcji usługowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenia któregoś z parametrów dopuszczalnego poziomu szkodliwych lub uciążliwych oddziaływań na środowisko (...), - należy stosować rozwiązania zabezpieczające tereny mieszkaniowe (przy terenach U) przed możliwymi niekorzystnymi oddziaływaniami ze strony obiektów usługowych poprzez rozmieszczenie uciążliwych obiektów w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej oraz izolowanie zielenią, - ustala się dopuszczalne poziomy hałasu dla terenów chronionych, odpowiednio do obowiązujących rozporządzeń wykonawczych, - zaopatrzenie w ciepło należy zapewnić indywidualnie w oparciu o niskoemisyjne systemy grzewcze, - w planie ustala się realizację ścieżek rowerowych na terenach wyznaczonych ulic, placów, terenów zieleni oraz ciągów pieszych skoordynowanych z systemem dróg rowerowych (...), - parkingi terenowe należy projektować z uwzględnieniem drzew, stosując zasadę „drzewo co trzy stanowiska”.	NIE	TAK Zaproponowano dodatkowy zapis mający na celu zwiększenie ochrony akustycznej na terenach w sąsiedztwie drogi krajowej.
Rośliny	- drzewa w obrębie planu przeznaczone są w maksymalnym stopniu do zachowania, - dopuszcza się uzupełnianie drzewostanu, - przesadzanie lub wycinkę pojedynczych drzew dopuszcza się wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, na podstawie przepisów odrębnych, - nakazuje się zagospodarowanie terenu wokół drzew w sposób umożliwiający naturalną wegetację, - zieleń rosnąca na skarpach podlega ochronie jako element stabilizacyjny.	NIE	NIE

Element środowiska	Proponowane w <i>Projekcie planu</i> rozwiązanie służące jego ochronie	Czy istnieje ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań negatywnych?	Czy proponowane są rozwiązania dodatkowe, wynikające z ustaleń <i>Prognozy</i>?
Wody	- zaopatrzenie w wodę (...) z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej, - dla terenów przeznaczonych na pobyt ludzi wprowadza się nakaz odprowadzenia ścieków bytowych do sieci kanalizacji sanitarnej, - nakazuje się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z utwardzonych szczelnych powierzchni ulic i parkingów do sieci kanalizacji deszczowej; zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z pozostałych, nie zanieczyszczonych powierzchni należy realizować miejscowo, - odprowadzenie do kanalizacji sanitarnej ścieków z usług gastronomicznych i stacji paliw - po podczyszczeniu.	NIE	NIE
Powietrze	- parkingi terenowe należy projektować stosując zasadę „drzewo co trzy stanowiska”, - zaopatrzenie w ciepło należy zapewnić indywidualnie w oparciu o w oparciu o niskoemisyjne systemy grzewcze, - zaopatrzenie w gaz przewodowy z istniejącej sieci gazowej niskiego lub średniego ciśnienia poprzez jej rozbudowę, - w planie ustala się realizację ścieżek rowerowych (...).	NIE	TAK Proponuje się zdefiniowanie pojęcia „niskoemisyjne systemy grzewcze”.
Powierzchnia ziemi	- zakazuje się prowadzenia działalności związanej z przetwarzaniem odpadów, w tym składowisk odpadów, - procesy odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne mogą odbywać się jedynie na zasadach określonych w przepisach o odpadach, - zasady gospodarowania odpadami komunalnymi określają właściwe uchwały Rady Miasta Olsztyna w sprawie ustalenia szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztyn, - powierzchnia biologicznie czynna – wg kart terenów.	NIE	TAK Należy zastosować inny termin dla określenia miejsc magazynowania odpadów zamiast terminu „składowisko”. Zaproponowano zapis mający na celu ograniczanie zmian w zagospodarowaniu powierzchni terenów skutkujących nadmiernym odpływem powierzchniowym wód.

Element środowiska	Proponowane w <i>Projekcie planu</i> rozwiązanie służące jego ochronie	Czy istnieje ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań negatywnych?	Czy proponowane są rozwiązania dodatkowe, wynikające z ustaleń <i>Prognozy</i> ?
Krajobraz/ład przestrzenny	- zasady umieszczania szyldów i reklam na budynkach i w formie wolnostojącej realizować z zachowaniem przepisów odrębnych z zakresu ochrony krajobrazu oraz uchwał Rady Miasta Olsztyna, - zakaz lokalizowania tymczasowych obiektów budowlanych w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, za wyjątkiem zaplecza budowy, oraz zakaz tymczasowego zagospodarowania i urządzania terenów, - nakazuje się realizację infrastruktury technicznej zgodnie z zasadą: elementy naziemne i nadziemne realizować jako harmonijnie wkomponowane w zagospodarowanie terenu i zabudowę, - wszelkie elementy kształtujące przestrzeń publiczną, w tym nawierzchnie, obiekty małej architektury i inne elementy wyposażenia należy wykonać z materiałów o wysokim standardzie jakościowym i technologicznym; mają stanowić o atrakcyjności i reprezentacyjnym charakterze tych przestrzeni, - parkingi terenowe należy projektować z uwzględnieniem drzew, stosując zasadę „drzewo co trzy stanowiska”, - zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²	NIE	NIE Przyjęto, że ochrona elementu krajobrazowego jakim jest Torfowisko Dajtki jest w planie zapewniona, chociaż zachowanie jego rzeczywistych walorów krajobrazowych wymagałoby podjęcia aktywnych działań mających na celu np. zapobieganie zarastaniu tego terenu wskutek naturalnej sukcesji niektórych gatunków ekspansywnych w tym drzew i krzewów.
Klimat	Nie stwierdza się istotnego wpływu ustaleń <i>Projektu planu</i> na klimat. Wskazane obszary funkcjonalne adaptują w większości istniejący sposób zagospodarowania terenu. Realizacja ustaleń planu nie będzie skutkowała powstaniem nowych istotnych źródeł emisji, w tym emisji gazów cieplarnianych czy emisji wysokotemperaturowej, zwiększonego istotnie poboru wód lub energii, powstaniem źródeł zrzutu wód podgrzanych do środowiska czy wylesieniami.	NIE	NIE
Zasoby naturalne	- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z niezanieczyszczonych powierzchni należy realizować miejscowo, - zaopatrzenie w wodę istniejącej i projektowanej zabudowy z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej.	NIE	NIE

Element środowiska	Proponowane w <i>Projekcie planu</i> rozwiązanie służące jego ochronie	Czy istnieje ryzyko wystąpienia znaczących oddziaływań negatywnych?	Czy proponowane są rozwiązania dodatkowe, wynikające z ustaleń <i>Prognozy</i> ?
Zabytki	- ochronie podlegają obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków i ich historyczne rozwiązania (bryła, skala, gabaryty, kształt dachów, historyczne materiały wykończeniowe i kompozycja, sposób wykończenia i kolorystyka elewacji), - obowiązuje zakaz dokonywania zmian w budynkach historycznych, mogących doprowadzić do utraty wartości zabytkowej (wyburzenia, nadbudowy, przebudowy, rozbiórki i odbudowy, zewnętrzna termomodernizacja, zmiana kształtu dachu i rodzaju pokrycia dachowego na współczesny, zmiana w obrębie elewacji, z wyłączeniem prac remontowych uwzględniających walory zabytkowe obiektów oraz wytyczne konserwatorskie) oraz zmian wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie badań naukowych i konserwatorskich. Adaptacja budynków zabytkowych do nowej funkcji możliwa pod warunkiem utrzymania ich historycznego charakteru, - obowiązuje strefa ochrony konserwatorskiej, w ramach której chronione są pozostałości historycznego układu ruralistycznego (...), - w granicach planu wskazano lokalizację 2 stanowisk archeologicznych (...), - w strefie ochrony konserwatorskiej ochronie podlega historyczny układ ruralistyczny dawnej wsi z owalnym, wydłużonym placem między ulicami Konopną a Żniwną wraz z historyczną zabudową. W przypadku nowej zabudowy obowiązuje zasada dostosowania do sąsiednich obiektów historycznych (...).	NIE	NIE
Dobra materialne	Brak dóbr materialnych wymagających ochrony w granicach planu.	n.dot.	n.dot.

Wpływ fazy realizacyjnej inwestycji

Uciążliwości fazy realizacyjnej inwestycji to głównie uciążliwości typowe dla robót budowlanych, jak podwyższony hałas od środków transportu i maszyn budowlanych (trwający często do godzin późnowieczornych), wzrost zapylenia czy wzrost emisji spalin. Uciążliwość tych oddziaływań jest powiązana z zakresem i skalą prowadzonych robót. W przypadku zakresu robót, najbardziej uciążliwe są inwestycje obejmujące oprócz prac konstrukcyjnych także roboty rozbiórkowe, które skutkują bardzo dużym lokalnym wzrostem hałasu i zapylenia. W przypadku skali robót istotna jest wielkość terenu robót i stopień redukcji szaty roślinnej, skutkujące na dużych obszarach pozbawianych zieleni natychmiastowym istotnym wzrostem zapylenia i hałasu. Na terenach objętych projektowanym planem duże zmiany w zagospodarowaniu są dość ograniczone, ponieważ dostępność terenów niezabudowanych, niezagospodarowanych, które mogą być przeznaczone pod nowe (i znaczące w skali) inwestycje, jest ograniczona. Pod nową zabudowę usługową (której realizacja może być potencjalnie najbardziej uciążliwa) wyznacza się przede wszystkim tereny w sąsiedztwie ul. Sielskiej, która jest istotnym źródłem hałasu, a więc uciążliwości akustyczne prac wykonawczych będą tu niwelowane przez wysokie tło hałasu. Na terenach już zabudowanych prowadzone będą zapewne głównie prace remontowe/modernizacyjne, rzadziej rozbudowa, a więc działania inwestycyjne o mniejszej uciążliwości w fazie wykonawczej. Bez względu na skalę i zakres robót budowlanych, ze względu na ich lokalną uciążliwość, w fazie realizacyjnej niezbędne jest stosowanie zasad tzw. dobrej praktyki budowlanej oraz właściwy nadzór nad sposobem prowadzenia robót a także doraźne reagowanie na obserwowane uciążliwości. Nie wskazuje się jednak konieczności włączenia do zapisów planu miejscowego ustaleń dotyczących postępowania w fazie realizacyjnej inwestycji.

Kumulacja oddziaływań

Uchwalenie projektowanego dokumentu nie będzie miało wpływu na istotny wzrost oddziaływań skumulowanych w stosunku do obserwowanych, ponieważ ustalenia **Projektu planu** w znacznej mierze dotyczą terenów już zagospodarowanych a na terenach wolnych od zabudowy wprowadzają głównie funkcje terenów zieleni, bez możliwości (intensywnej) zabudowy.

Przewiduje się, że dla odczuwalnej poprawy sytuacji akustycznej na osiedlu w sąsiedztwie drogi krajowej najistotniejsze znaczenie będzie miało uruchomienie obwodnicy Olsztyna, a więc działanie niezależne od ustaleń planu. Na terenach nowej zabudowy usługowej, wyznaczonych w planie w sąsiedztwie drogi krajowej, może lokalnie następować niekorzystna kumulacja hałasu pochodzącego z drogi krajowej oraz emitowanego z parkingów oraz obiektów/urzędzeń wykonanych na tych terenach. Ważne jest więc takie kształtowanie zabudowy, aby warunki do kumulacji hałasu ograniczać poprzez dodatkowe rozwiązania stosowane przez inwestorów (projektantów). Przedmiotowy plan miejscowy będzie natomiast ograniczał lokalną niekorzystną kumulację hałasu poprzez określenie funkcji terenów i przypisanie im odpowiednich ograniczeń w sposobach gospodarowania.

Realizacja ustaleń **Projektu planu** będzie przeciwdziałać redukcji powierzchni biologicznie czynnych na terenie osiedla, zwłaszcza zieleni średniej i wysokiej, które pełnią szereg istotnych funkcji ekologicznych i ochronnych (również pewnej ochrony akustycznej), w tym ograniczania wzrostu kumulacji odpływu wód opadowych wskutek zwiększania udziału powierzchni szczelnych w zlewniach.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Analiza lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz zgodności **Projektu planu** z dokumentami o charakterze strategicznym a także z krajowymi i międzynarodowymi przepisami z zakresu ochrony środowiska wskazuje na możliwość uwzględnienia dodatkowych zapisów, które zwiększą ochronę lokalnych zasobów przyrodniczych i bioróżnorodności a także zwiększą czytelność niektórych zapisów.

Proponuje się rozważenie możliwości włączenia do ustaleń planu następujących zapisów oraz uwzględnienie następujących zmian:

➤ Ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

⇒ w nasadzeniach nie stosować gatunków inwazyjnych

Komentarz: Brak ochrony bioróżnorodności w ww. zakresie wynikającej z przepisów ustawy o ochronie przyrody.

⇒ w zagospodarowaniu terenów ograniczać do niezbędnego minimum nawierzchnie nieprzepuszczalne, zwiększające spływ powierzchniowy wód opadowych

Komentarz: Zapis ten ma na celu zwiększenie ochrony powierzchni ziemi i wód, realizowanej w planie m.in. poprzez ustalenie wskaźników minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

⇒ w zagospodarowaniu terenów chronionych akustycznie zlokalizowanych w sąsiedztwie drogi krajowej Nr 16 stosować dodatkowo zalecenia zawarte w **Programie ochrony przed hałasem dla miasta Olsztyna** dotyczące szeroko rozumianego strefowania zabudowy

Komentarz: Zapis ten ma na celu zwrócenie uwagi inwestorów na różne możliwości kształtowania nowej zabudowy lokalizowanej w sąsiedztwie hałaśliwych dróg, wynikające z zasady strefowania zabudowy.

⇒ zaleca się włączenie terenów 187U i 188U, dla których jako jedną z funkcji podstawowych wskazuje się usługi sportu i rekreacji, jako terenów chronionych akustycznie

Komentarz: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku uwzględnia tereny rekreacyjno-wypoczynkowe jako podlegające ochronie akustycznej.

⇒ proponuje się zweryfikowanie konieczności wprowadzenia ochrony akustycznej na terenach ZP, gdzie jako funkcję podstawową plan wskazuje:
- 209ZP - zieleń parkowa z elementami zabytkowego cmentarza,
- 210ZP do 396ZP - zieleń urządzona, przestrzeń publiczna, z możliwością realizacji obiektów małej architektury, ścieżek pieszych i rowerowych oraz urządzeń rekreacyjno-sportowych.

Komentarz: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku nie wskazuje terenów zieleni jako podlegających ochronie akustycznej.

⇒ proponuje się wyłączenie z zapisów planu zakazu prowadzenia (...) składowisk odpadów, ponieważ nie ma możliwości formalnoprawnej, aby na terenie osiedla mieszkaniowego Dajtki powstało składowisko odpadów.

Komentarz: Odpady komunalne powstające na terenie Gminy Olsztyn przekazywane są do Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie, stanowiącego, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022, Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych. ZGOK przekazuje pozostałości odpadów z przetwarzania w swojej instalacji na składowiska w Wysiece i Różankach²⁹.

Należy unikać stosowania w planie pojęcia, którego znaczenie zostało zdefiniowane w obowiązujących przepisach (tu: ustawa *o odpadach*), w związku z czym jego wykorzystanie w innym kontekście lub znaczeniu może powodować trudności interpretacyjne.

☛ Tereny 257ZN, 258ZN, 259ZN, 260ZN, 397ZN - Torfowisko Dajtki:

⇒ lokalizację obiektów małej architektury poprzedzić rozpoznaniem występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz siedlisk

Komentarz: Zalecenie to wynika z konieczności ochrony chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz siedlisk, które mogą występować na terenie Torfowiska Dajtki, a brak jest dla nich aktualnych ustaleń inwentaryzacyjnych. Ze względu na rodzaj wprowadzanej na terenie torfowiska zabudowy (mała architektura) nie będzie miała zastosowania procedura w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach której powinno być prowadzone rozpoznanie ww. elementów środowiska przyrodniczego. Brak jest dla tego terenu ustawowej formy ochrony przyrody z tytułu ustawy *o ochronie przyrody*, która byłaby innym narzędziem do weryfikacji występowania chronionych gatunków lub siedlisk. W przypadku istnienia innych mechanizmów ochrony wynikających z przepisów ogólnych proponowany zapis może być pominięty.

☛ Wyjaśnienie ważniejszych pojęć użytych w planie:

⇒ Proponuje się uwzględnienie w § 3.1. pojęcia „niskoemisyjny system grzewczy”.

Komentarz: W § 3.1 wskazano jako źródło pojęć niezdefiniowanych - obowiązujące przepisy prawa. Termin „niskoemisyjne systemy grzewcze” nie jest zdefiniowany w następujących ustawach: Prawo ochrony środowiska, Prawo energetyczne, ustawa o odnawialnych źródłach energii, ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...), ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów, ustawa o systemie monitorowania i kontroli jakości paliw. Pojęcie to, bez podania definicji, stwarza szerokie pole interpretacyjne, ponieważ w powszechnym rozumieniu paliwem niskoemisyjnym, a więc potencjalnie mającym zastosowanie w systemie niskoemisyjnym, są często np. drewno czy „ekogroszek”. Z drugiej strony, zastosowanie nowoczesnych kotłów na paliwa stałe (w tym węgiel kamienny), np. co najmniej klasy 5, powoduje że system spełnia wymogi niskiej emisyjności, określone w rozporządzeniu Komisji UE 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. *w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe*.

²⁹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Olsztyn za 2017 rok: http://bip.olsztyn.eu/bip/folder/3199/informacje_o_srodowisku_i_jego_ochronie/

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych. Wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych. Istniejący sposób zagospodarowania terenów w granicach **Projektu planu** determinuje przypisane im funkcje. Włączenie Torfowiska Dajtki do systemu terenów zieleni naturalnej zapewnia jego ochronę na poziomie wynikającym z realizacji uchwały rady gminy. Ochroną w granicach terenów zieleni objęto również pozostałe większe a także mniejsze enklawy zieleni. Pozostałe obszary adaptuje się jako tereny zabudowy mieszkaniowej (istniejącej) oraz - w wyznaczonych skoncentrowanych strefach - zabudowy usługowej, w tym usług nieuciążliwych.

Nie wskazuje się luk wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Nie wskazuje się specjalnych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu. Stan środowiska na terenie miasta jest monitorowany w odpowiednich elementach w ramach Państwowego Programu Monitoringu Środowiska. Ocena kondycji środowiska w mieście realizowana jest również poprzez raporty z realizacji założeń **Programu ochrony środowiska dla miasta Olsztyna**.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Nie dotyczy. Wskazane w **Prognozie** oddziaływania wynikające z realizacji postanowień planowanej uchwały w sprawie miejscowego planu dla osiedla Dajtki mają charakter lokalny i nie wykraczają poza granice państwa.

12. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu **Prognozy** zastosowano metodę obserwacyjną (wizyty w terenie) oraz analizę dostępnych źródeł literaturowych. W analizie skutków planowanych działań wykorzystano metodę nakładania map. Do pracy nad **Prognozą** wykorzystano uwagi do projektowanego planu zawarte w pismach: Kierownika Zarządu Zlewni w Giżycku Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 11.10.2016 r. znak NZG/O/0211/111/KJ/110/16, Naczelnika Wydziału Ocen Oddziaływania na Środowiska Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 08.11.2016 r. znak WOOŚ.411.137.2016.MT, Zastępcy Warmińsko-Mazurskiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie z dnia 13.06.2016 r. znak IZNR.5150.48.2016.mpk oraz w opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie z dnia 07.11.2016 r.

13. Materiały źródłowe

Źródła literaturowe:

- [1] Jabłońska M. (2017): Opracowanie ekofizjograficzne terenów osiedla Dajtki zlokalizowanego w Olsztynie sporządzone do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - Pracownia Spatium, Olsztyn.
- [2] EkoKoncept S.C. (2015): Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Olsztyna na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018 za okres 2013-2014, Olsztyn.
- [3] Kondracki J (2011): Geografia regionalna Polski - Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- [4] Dunalska J., Rosankiewicz A., Grzybowska I. (2003): Influence of the hypolimnion water withdrawal from Lake Kortowskie on the Kortówka River - Natur. Sc., 13(1): 159-167.
- [5] Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 roku (2016) - Biblioteka Monitoringu Środowiska, Olsztyn.
- [6] Lossow K. i in. (2005): Jeziora Olsztyna. Stan troficzny, zagrożenia - Publikacja dofinansowana z GFOŚiGW w Olsztynie, Mazur Print, Olsztyn.

- [7] Nowakowski J., Dulisz B., Lewandowski K. (2006): Ptaki Olsztyna - Pracownia Wydawnicza „ElSet”, Olsztyn.
- [8] Smoter K. i in. (2015): Ocena jakości wód jeziora badanych w 2014 roku. Komunikat nr 40 - WIOŚ w Olsztynie, Olsztyn.
- [9] Schoenfelder T. (kier.) (2011): Analiza możliwości ograniczenia niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem sektora bytowo-komunalnego - Atmoterm, Opole.
- [10] Zawistowski J. (2003): Węgiel a drewno jako paliwa – technologicznie istotne różnice własności. - Czysta Energia, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Zabrze.
- [11] Matuszek K., P. Hrycko, S. Stelmach, A. Sobolewski, Węglowe paliwo niskoemisyjne i nowoczesne konstrukcje kotłów małej mocy ograniczające „niską emisję”. Cz. I. Prezentacja problemu, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla, Przemysł Chemiczny, 95/2(2016).
- [12] Łaguna W. (2008): Program kształtowania zieleni miejskiej w Olsztynie - Firma Projektowo-Usługowa W. Łaguna, Sopot. Na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska UM w Olsztynie.
- [13] Mikołajków J. i Sadurski A. Red. (2017): Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce - PIG PIB, Warszawa.
- [14] Nowicki Z. Red. (2007): Wody podziemne miast wojewódzkich Polski. Informator Państwowej Służby Hydrogeologicznej.
- [15] Nowakowski C. in. (2007): Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Olsztyn (GZWP nr213) - Centralne Arch. Geol. PIG, Warszawa. W: Objasnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1 : 50 000. Arkusz Olsztyn (175), (2012) - PIG PIB, Warszawa.

Akty prawne przywołane w tekście:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 219).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142).
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073).
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 220).
- Rozporządzeniu Komisji UE 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. **w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe** (Dz. Urz. L 193/100 21/7/2015).
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1148).
- Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263).
- Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. Nr 58 z 1996 r. poz. 263).
- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 Nr 184, poz. 1532).
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98).
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji (Dz. U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190).
- Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie, podpisane w Londynie dnia 4 grudnia 1991 r. (Dz. U. Nr 96, poz. 1112).
- Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. L 206, 22/07/1992).
- Dyrektywa 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. L 20/7, 26/01/2010).

- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. L 327, 22/12/2000).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Pregoty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1959).
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020. (M. P. z 2015 r. poz. 1207).
- Rozporządzenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr 160 z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 31 grudnia 2008 r. Nr 201, poz. 3152).
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Olsztyna. Uchwała Rady Miasta Olsztyna Nr LXII/724/10 z dnia 26 maja 2010 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Olsztyn do roku 2020. Uchwała Rady Miasta Olsztyna Nr XXXVII/645/17 z dnia 28 czerwca 2017 r.
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Olsztyna. Uchwała Rady Miasta Olsztyna Nr IX/118/11 z dnia 27 kwietnia 2011 r.
- Program ochrony powietrza w strefie miasto Olsztyn. Uchwała Sejmiku Woj. Warm.-Maz. Nr XIX/446/16 z dnia 30 sierpnia 2016 r.
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyn. Uchwała Rady Miasta Olsztyna Nr X/110/15 z dnia 27 maja 2015 r.
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztyn. Uchwała Rady Miasta Olsztyna Nr XXXVII/641/17 z dnia 28 czerwca 2017 r.

14. Spis rycin

Ryc. 1. Przykład zmiany sposobu zagospodarowania terenów zielenią przed przyjęciem uchwały ws. planu miejscowego.....	11
Ryc. 2. Granice terenu objętego Projektem planu (załącznik graficzny do uchwały ws. przystąpienia do sporządzenia planu).....	18
Ryc. 3. Przebieg granic GZWP nr 205 i 213	21
Ryc. 4. Rozmieszczenie pomników przyrody wokół obszaru Projektu planu (w przedstawionym zasięgu brak obszarów chronionej przyrody).....	25
Ryc. 5. Rozmieszczenie zabytków nieruchomych na osiedlu Dajtki.....	26
Ryc. 6. Propozycja przebiegu granic terenu chronionego Torfowisko Dajtki.	28
Ryc. 7. Przebieg korytarzy ekologicznych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej osiedla Dajtki.	29
Ryc. 8. Tereny zagrożone hałasem drogowym (dzień - wieczór - noc).	31
Ryc. 9. Tereny zagrożone hałasem drogowym (noc).	31
Ryc. 10. Tereny zagrożone hałasem kolejowym (dzień - wieczór - noc).	31
Ryc. 11. Tereny zagrożone hałasem kolejowym (noc).	31
Ryc. 12. Granice strefy przekroczenia poziomu docelowego B(a)P na osiedlu Dajtki, wraz z charakterystyką strefy Pa03.	32
Ryc. 13. Ocena stanu Jeziora Kortowskiego wg badań WIOŚ w Olsztynie.	35
Ryc. 14. Inwentaryzacja separatorów na kanalizacji deszczowej opracowana przez autorów Programu ochrony środowiska dla Olsztyna	36

Załącznik do Prognozy

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - zał. graficzny wg stanu na X 2018 r.

15. Streszczenie *Prognozy* w języku niespecjalistycznym

WSTĘP

Rada Miasta Olsztyna przyjęła 25 maja 2016 r. uchwałę Nr XXIII/335/16 o przystąpieniu do sporządzenia *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla osiedla Dajtki w Olsztynie*, zmienioną 28 września 2016 r. uchwałą Nr XXVIII/410/16. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, prezydent miasta sporządza dla projektu planu prognozę oddziaływania na środowisko (*Prognozę*), której zawartość określają przepisy ustawy „o ocenach oddziaływania na środowisko”. Przedmiotowy dokument opracowano w zakresie zgodnym z przepisami tej ustawy. Przedmiotowa prognoza stanowi aktualizację *Prognozy*, dla wersji *Projektu planu* przedłożonej do oceny 30.10.2018 r.

GŁÓWNE CELE DOKUMENTU

Dokument, jakim jest plan miejscowy, ma na celu ustalenie przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Uzasadnieniem dla sporządzenia przedmiotowego dokumentu jest brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zurbanizowanej części Olsztyna - na osiedlu Dajtki. W projektowanym planie wyznacza się na wskazanym terenie obszary zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, tereny usługowe o różnym przeznaczeniu, tereny zieleni o funkcjach: krajobrazowej, izolacyjnej, urządzonej i leśnej oraz tereny komunikacji (dróg zbiorczych i lokalnych, ciągów pieszo-jezdných i komunikacji kolejowej).

INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt planu przedłożony do oceny w ramach przedmiotowej procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko obejmuje w kolejnych rozdziałach: przepisy porządkowe, w tym wyjaśnienie ważniejszych pojęć, ustalenia ogólne dotyczące wszystkich terenów objętych planem, ustalenia szczegółowe dotyczące poszczególnych rodzajów terenów oraz wymagane przepisami ustalenia końcowe. W *Prognozie* przywołano kluczowe ustalenia projektowanego planu miejscowego dotyczące ochrony środowiska, krajobrazu i zabytków, zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej oraz ustalenia dotyczące inwestycji celu publicznego.

POWIĄZANIA I ZGODNOŚĆ USTALEŃ *PROJEKTU PLANU* Z INNYMI DOKUMENTAMI

Plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, dla którego dokumentami wiążącym są: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (*Studium*) oraz analiza ekofizjograficzna. Zgodność projektowanego planu miejscowego z właściwym dla Miasta Olsztyna *Studium* oceniono w odniesieniu do kierunków zagospodarowania określonych dla osiedla Dajtki oraz wskaźników zagospodarowania tego terenu (minimalna powierzchnia biologicznie czynna). Nie stwierdzono istotnych rozbieżności między obu dokumentami. Analiza zgodności z opracowaniem ekofizjograficznym objęła zalecenia ogólne, dotyczące sposobów zagospodarowania poszczególnych obszarów w granicach planu, w powiązaniu z identyfikacją terenów cennych przyrodniczo. Stwierdzono ogólną spójność ustaleń obu dokumentów. W tej części *Prognozy* analizie poddano również zgodność projektowanego dokumentu z *Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Olsztyn do roku 2020*, *Programem ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Olsztyna*, *Programem ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie miasta Olsztyn* i *Planem gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyn*. Analiza ww. dokumentów dotyczyła zagadnień związanych z ustaleniami *Projektowanego planu*, a więc konieczności ochrony wód, bioróżnorodności, jakości powietrza i klimatu akustycznego.

WIELKOŚĆ I USYTUOWANIE PRZEDMIOTOWEGO OBSZARU

Tereny w granicach *Projektu planu* zajmują obszar o łącznej powierzchni ok. 296 ha, w zachodniej i południowo-zachodniej części Olsztyna. Obejmuje on m.in. zabudowę mieszkalną i usługową osiedla Dajtki. Ze względu na ustalenia innych planów miejscowych z zakresu planu wyłączono niewielki teren w części północno-zachodniej (otoczenie ul. Rolnej) i centralnej osiedla (ul. Siewna).

ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Tereny w północnej i centralnej części planu są intensywnie zagospodarowane - istniejąca zabudowa osiedla mieszkaniowego Dajtki, gdzie dominuje zabudowa niska, uzupełniona obiektami użyteczności publicznej. Niewielkie powierzchniowo tereny w części północnej i północno-wschodniej przeznaczone

są pod usługi (głównie związane z motoryzacją). W części południowej, południowo-zachodniej i zachodniej rozciąga się dolina cieku zwanego Kanał Dajtki oraz tereny leśne.

Charakterystyka środowiska objęła w *Prognozie* krótki opis fizjograficznej lokalizacji Olsztyna, wysokości analizowanych terenów nad poziomem morza oraz nieco szerszy opis stanu kluczowych dla ustaleń *Prognozy* wód powierzchniowych (jeziora Ukiel i Kortowskie, rzeka Kortówka) i wód podziemnych. Zwrócono uwagę na niezadowalający stan wód powierzchniowych i bardzo dobry stan wód podziemnych. Charakterystykę elementów środowiska uzupełniono o opis szaty roślinnej i fauny, zaczerpnięty z opracowania ekofizjograficznego (ze względu na brak dodatkowych ustaleń w tym zakresie wynikających np. z dedykowanych procedurze strategicznej oceny badań inwentaryzacyjnych). W opisie szaty roślinnej zamieszczono charakterystykę wyróżnionych grup roślinności, wśród których na uwagę zasługuje roślinność wodolubna doliny Kanału Dajtki (w tym torfowiskowa). Opisy fauny obejmują głównie inwentaryzację spotykanych na analizowanym obszarze gatunków ptaków, chociaż w opracowaniu ekofizjograficznym zwrócono uwagę na obecność zajęcy, lisów, jeży i nietoperzy.

Tereny w granicach *Projektu planu* położone są poza obszarami wyznaczonymi w celu ochrony przyrody. Położone najbliższe rezerваты znajdują się odległości min. 2 km, podobnie jak najbliższa granica Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny. Położone w najbliższym sąsiedztwie obszary sieci Natura 2000 (odl. ponad 6 km) nie będą objęte oddziaływaniami wynikającymi z realizacji *Projektu planu*.

Charakterystykę warunków środowiskowych uzupełniono o opis warunków klimatycznych w Olsztynie, odznaczających się bardzo krótkim okresem wegetacyjnym, niską średnią roczną temperaturą (ok. 7°C), średnią roczną sumą opadów wynoszącą ok. 600 mm i dominacją wiatrów południowo-zachodnich i zachodnich. W ekofizjografii podkreślono, że na lokalny klimat wpływają tereny obniżeń w dolinie cieku oraz tereny leśne. Charakterystykę zakończono inwentaryzacją obiektów i obszarów chronionych ustawą o ochronie zabytków.

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Brak realizacji postanowień planu miejscowego skutkuje zagospodarowaniem terenów w oparciu o indywidualne ustalenia dokonywane w ramach decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Wyznaczenie w planie miejscowym terenów wyłączonych z zabudowy - zwłaszcza stanowiących cenne enklawy przyrodnicze - stanowi pożądaną podstawę do ochrony tych terenów, nie realizowaną dotychczas w sposób określony w ustawie o ochronie przyrody. Jako ważny skutek uchwalenia planu miejscowego należy również wskazać określenie sposobów kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów, co w przypadku braku planu miejscowego skutkuje często dużą dowolnością odnośnie do sposobu kształtowania nowej zabudowy czy stopnia eliminacji terenów biologicznie aktywnych.

ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Jako istotne problemy ochrony środowiska wskazano w *Prognozie*: niezadowalającą jakość wód jezior Ukiel i Kortowskie oraz łączącej je rzeki Kortówki, malejącą powierzchnię terenów zielonych na terenie Olsztyna i brak zmian w zakresie prawnie chronionych form decydujących o bioróżnorodności (brak nowych form, pomimo potencjału), jak również zły stan klimatu akustycznego na niektórych odcinkach w sąsiedztwie drogi krajowej nr 16 (ul. Sielska) i torów kolejowych. Omówiono problem złej jakości powietrza w Olsztynie, w związku ze stwierdzonymi przekroczeniami poziomu rakotwórczego benzo(a)pirenu. Wskazano, że zły stan wód powierzchniowych na terenie miasta nie wynika już z braku kanalizacji sanitarnej.

CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W tej części *Prognozy* przedstawiono dokumenty, które w kontekście ochrony bioróżnorodności i jakości wód powierzchniowych obowiązują na wymienionych w tytule rozdziału poziomach decyzyjności. W części opisującej cele ochrony międzynarodowej przywołano *Konwencję berneńską* dotyczącą ochrony gatunków fauny i flory oraz ich siedlisk oraz *Konwencję z Rio de Janeiro o ochronie bioróżnorodności*. Przypomniano o podpisaniu przez Polskę *Porozumienia o ochronie nietoperzy w Europie*. Na poziomie Unii Europejskiej wyróżniono program sieci obszarów objętych ochroną

przyrody Natura 2000 (choć w analizowanym przypadku nie ma ona zastosowania) oraz dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej tzw. Ramową Dyrektywę Wodną (RDW), która ma na celu ochronę wody przed zanieczyszczeniem u jej źródła. Skutkiem jej realizacji ma być osiągnięcie dobrego stanu wód, czyli co najmniej dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego, w ramach zarządzania zlewniowego. Krajowy porządek prawny jest zharmonizowany ze wspomnianymi przepisami poprzez ustawę *Prawo wodne* oraz ustawę *o ochronie przyrody* i odpowiednie akty wykonawcze. Jako realizację założeń RDW wskazano sporządzenie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoly*. Jako wynik wdrożenia *Konwencji z Rio de Janeiro* przywołano *Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020*.

PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROJEKTU PLANU

W wyniku przeprowadzonej w *Prognozie* analizy sposobu zagospodarowania przedmiotowego terenu i stanu środowiska oraz powiązania tych uwarunkowań z ustaleniami projektowanego planu zagospodarowania nie stwierdzono wystąpienia znaczących (negatywnych) oddziaływań na środowisko wskutek realizacji jego postanowień. W zestawieniu tabelarycznym przedstawiono dla każdego z elementów środowiska - zgodnie z wymogami *ustawy OOS* - opis działań ochronnych proponowanych w *Projekcie planu*. W przypadku elementów środowiska, dla których stwierdzono możliwość zwiększenia ochrony, zamieszczono odpowiedni komentarz; dotyczy to ochrony bioróżnorodności, klimatu akustycznego i powierzchni ziemi.

PROJEKT PLANU A ODDZIAŁYWANIA W FAZIE REALIZACJI. KUMULACJA ODDZIAŁYWAŃ

W wyniku realizacji ustaleń *Projektowanego planu* nie wystąpią istotne negatywne oddziaływania. Na dostępnych terenach inwestycyjnych możliwa jest realizacja małych zakładów usługowych i obiektów do realizacji usług sportowych, rekreacyjnych i zdrowotnych. Zakłócenia w środowisku powodowane ich budową będą typowe dla prac budowlanych, a więc lokalne, przemijające i potencjalnie okresowo uciążliwe. Niezbędne jest przestrzeganie zasad dobrej praktyki budowlanej. Realizacja ustaleń planu nie spowoduje istotnego wzrostu oddziaływań skumulowanych w stosunku do tych, które obserwowane są na terenie osiedla obecnie. Realizacja nowych usług może powodować lokalnie dodatkową kumulację oddziaływań akustycznych (zwiększony ruch pojazdów). jako istotne wskazuje się zapisy planu mające na celu zapobieganie niekorzystnej kumulacji wpływów powierzchniowych wód opadowych.

ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Proponuje się uwzględnienie w *Projektowanym planie* następujących zapisów dodatkowych lub zamiennych:

- w nasadzeniach nie stosować gatunków inwazyjnych,
- w zagospodarowaniu terenów ograniczać do niezbędnego minimum nawierzchnie nieprzepuszczalne zwiększające spływ powierzchniowy wód opadowych,
- hałas komunikacyjny na terenach niezagospodarowanych w sąsiedztwie drogi krajowej Nr 16 minimalizować dodatkowo poprzez stosowanie zasad strefowania zabudowy,
- zapis dotyczący dopuszczalnego poziomu hałasu uzupełnić o zalecenia dla terenów 187U i 188U (funkcja podstawowa - usługi sportu i rekreacji),
- proponuje się wyłączenie z zapisów planu „zakazu prowadzenia składowisk odpadów”, jako nie mającego formalnych podstaw,
- zaleca się objaśnienie pojęcia „niskoemisyjny system grzewczy”,
- lokalizację obiektów małej architektury na terenach Torfowiska Dajtki poprzedzić rozpoznaniem występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt, grzybów i siedlisk.

ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH. WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych. Nie wskazuje się luk wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Nie wskazuje się dodatkowych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu.

INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nie dotyczy. Wskazane w *Prognozie* oddziaływania wynikające z realizacji postanowień planowanej uchwały w sprawie miejscowego planu dla osiedla Dajtki w Olsztynie mają charakter lokalny i nie wykraczają poza granice państwa.

INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metodę obserwacyjną (wizyty w terenie) oraz analizę dostępnych źródeł literaturowych, w tym wyniki badań monitoringu państwowego. W analizie skutków planowanych działań wykorzystano metodę nakładania map. Uwzględniono uwagi i opinie do *Projektu planu* właściwych organów ochrony środowiska, zdrowia człowieka i zabytków.